

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2ObdoV/9/2020
Identifikačné číslo spisu: 1010201164
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1010201164.7

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ Ing. L. L., bytom O. J. K. XX, G., 2/ B. L., bytom O. J. K. XX, G., zastúpených advokátskou kanceláriou SOUKENÍK - ŠTRPKA, s. r. o., so sídlom Šoltésovej 14, Bratislava, IČO: 36 862 711, 3/ O. K., bytom O. T., 4/ T. K., bytom O. T., zastúpených advokátskou kanceláriou VALACHOVIČ & PARTNERS s. r. o., so sídlom Mostová 2, Bratislava, IČO: 50 647 903, proti žalovanému: Mgr. Peter Zvara, so sídlom Obchodná 2, Bratislava, správca konkurznej podstaty úpadcu Vodohospodárske stavby, a. s., Nitra, so sídlom Cabajská cesta 28, Nitra, IČO: 31 411 487, zastúpeného advokátskou kanceláriou Zvara advokáti s. r. o., so sídlom Námestie SNP 1, Bratislava, IČO: 46 547 878, o vylúčení veci z konkurznej podstaty, vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 8Cbi/27/2010, o dovolaniach žalobcov 1/ a 2/ a žalobcov 3/ a 4/ proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. apríla 2020, sp. zn. 2Obo/3/2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. apríla 2020, sp. zn. 2Obo/3/2019 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „krajský súd“) rozsudkom zo 7. novembra 2018, č. k. 8Cbi/27/2010-597 žalobu o vylúčenie nehnuteľností z konkurznej podstaty zamietol a žalovanému priznal proti žalobcom nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že úpadca kúpnu zmluvou z XX. U. XXXX ako predávajúci na základe predchádzajúceho súhlasu Fondu národného majetku (ďalej aj „Fond“ alebo „FNM“) predal žalobcom 1/ až 4/ nehnuteľnosti. V článku III. kúpnej zmluvy sa zmluvné strany dohodli na kúpnej cene vo výške 4 543 660,-- Sk s tým, že táto bude vyplatená na účet súdnej exekútorky JUDr. N. Z.. Žalobcovia nadobudli spoluvlastnícke právo k nehnuteľnostiam dňa 22. decembra 2000 rozhodnutím o povolení vkladu spoluvlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.

2.1. Súd prvej inštancie poukázal na právne záväzný názor vyslovený v kasačnom uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ v príslušnom gramatickom tvare) z 25. augusta 2015, sp. zn. 2Obo/43/2013, ktorý poukázal na znenie ustanovenia § 19a ods. 1, ods. 2, ods. 3 a ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení účinnom k 21.

februára 2001 (ďalej len „privatizačný zákon“) a skonštatoval, že do splatenia celej kúpnej ceny je nadobúdateľ privatizovaného majetku povinný odo dňa účinnosti zmluvy strpieť, aby Fond kontroloval stav a nakladanie s privatizovaným majetkom a na ten účel nahliadal do účtovných dokladov nadobúdateľa privatizovaného majetku. Ak Fond vydá predchádzajúci písomný súhlas, nadobúdateľ privatizovaného majetku je povinný použiť takto získané prostriedky prednostne na úhradu svojich záväzkov voči Fondu v zmysle uzavretej zmluvy podľa § 14. Úkony vykonané nadobúdateľom v rozpore s ustanoveniami odsekov 2 a 3 a všetky na ne nadväzujúce úkony sú neplatné. Spätná účinnosť tohto zákonného ustanovenia sa viaže na dispozičné právo nadobúdateľa k privatizovanému majetku. Účelom privatizačného zákona bolo zabezpečiť zaplatenie kúpnej ceny privatizovaného majetku FNM, v dôsledku čoho nadobúdateľ privatizovaného majetku bol povinný použiť získané prostriedky z tohto majetku prednostne na úhradu svojich záväzkov voči Fondu. Úkony vykonané nadobúdateľom v rozpore s touto povinnosťou a všetky na ne nadväzujúce úkony sú podľa § 19a ods. 4 privatizačného zákona neplatné, pričom túto neplatnosť skúma súd ex offo. Úpadca ako nadobúdateľ privatizovaného majetku preukazoval splnenie svojej povinnosti voči Fondu (prednostná úhrada súm 6 866 021,-- Sk a 4 800 000,-- Sk v prospech FNM) dohodou o započítaní. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie poukázal na záver odvolacieho súdu, v zmysle ktorého nedošlo k platnému započítaniu pohľadávok medzi FNM a úpadcom, nakoľko úpadca pri predaji privatizovaných nehnuteľností postupoval v rozpore s ustanovením § 19a privatizačného zákona, keď úpadca získanými finančnými prostriedkami prednostne neuhradil svoj záväzok voči FNM. Žalobcovia preto svoje vlastnícke právo k vylučovaným nehnuteľnostiam mali dokladať neplatnou kúpnu zmluvou. Podľa krajského súdu žalobcovia mali informácie o privatizácii úpadcu, vedeli, že na liste vlastníctva viaznu ťarchy a že je vedená exekúcia na majetok úpadcu.

2.2. Keďže žalobcovia ako kupujúci mali vedomosť o udelení súhlasu Fondom s uvoľnením záložného práva a predajom v súhlase špecifikovaných nehnuteľností z 31. augusta 2000, podľa krajského súdu museli, resp. mali pri normálnej opatrnosti vedieť o podmienkach stanovených v ustanovení § 19a privatizačného zákona, limitujúcich platnosť kúpnej zmluvy, a mali vedomosť o tom, že voči predávajúcemu prebieha exekúcia na nehnuteľnosti, ktoré nadobúdajú kúpnu zmluvou a sú spísané súdnou exekútkou. Z tohto dôvodu žalobcovia museli, resp. mali vedieť, že v priebehu exekúcie nie je možné speňažiť nehnuteľnosť povinného iným spôsobom ako predajom na exekúčnej dražbe.

2.3. Krajský súd zároveň poukázal na to, že žalobcovia nemohli byť pri nadobúdaní predmetných nehnuteľností od úpadcu dobromyseľní, keďže kúpna cena 4 543 660,-- Sk nebola v zmysle prísľubu obsiahnutého v písomnej žiadosti úpadcu o vyslovenie súhlasu na odpredaj časti majetku, ako aj podľa § 19a privatizačného zákona, poukázaná na účet FNM, ale na účet súdnej exekútky. Žalobca 1/ ako zamestnanec závodu Vodohospodárske stavby, a. s., Šaľa, poznal predsedu predstavenstva úpadcu, ktorý za predávajúceho kúpnu zmluvu podpisoval, mal teda možnosť oboznámiť sa aj s privatizačnou zmluvou a so všetkými súvisiacimi listinami, nehovoriac o tom, že z listu vlastníctva vyplývala existencia záložného práva v prospech FNM na majetok úpadcu, ako aj informácie o prebiehajúcich exekúciách. O prepojení žalobcov s úpadcom mala svedčať aj skutočnosť, že priamo v kúpnej zmluve bolo zriadené vecné bremeno na časť nehnuteľnosti v prospech Ing. V. s manželkou a po uzavretí kúpnej zmluvy túto časť nehnuteľnosti previedli na Ing. V.. Predseda predstavenstva úpadcu ako predávajúci vedel o finančnej situácii úpadcu, a teda mal vedomosť, že úhrada kúpnej ceny nebola vykonaná v prospech FNM, ale na účet exekútky, ktorá vymáhala nároky v prospech iných subjektov. Ustanovenie §19a privatizačného zákona má kogentný charakter, a preto neumožňuje Fondu modifikovať zákonom uloženú povinnosť použiť prostriedky získané z predaja privatizovaného majetku prednostne na úhradu záväzkov dlžníka voči Fondu. Predmetné ustanovenie zabezpečuje určitú ingerenciu Fondu vo vzťahu k privatizovanému majetku nachádzajúcemu sa u nadobúdateľa, ktorý ešte nesplatil celú kúpnu cenu. Ak zákonodarca podmienil platnosť prevodu privatizovaného majetku udelením predchádzajúceho súhlasu Fondu a použitím získaných prostriedkov v prospech záväzkov voči Fondu, potom sa vytvoril zákonný rámec pre nakladanie s privatizovaným majetkom v súlade s celospoločenským záujmom, pričom akékoľvek porušenie nastavených podmienok spôsobuje bez ďalšieho neplatnosť právneho úkonu. Keďže žalobcovia mali možnosť oboznámiť sa prostredníctvom predávajúceho so všetkými okolnosťami prípadu, vedeli, za akých okolností dochádza k prevodu vlastníctva. Ich osobné presvedčenie, že všetko bolo v poriadku, nezakladá dobrú vieru pri nadobudnutí vlastníctva.

2.4. V závere krajský súd zdôraznil, že žalobcovia odvodzovali svoje vlastnícke právo výlučne od kúpnej

zmluvy, ktorá je neplatným právnym úkonom. Nadobúdanie vlastníckeho práva na základe neplatného právneho úkonu slovenský právny poriadok nepripúšťa. Za preukázanú mal aj skutočnosť, že žalobcovia neboli pri nadobúdaní sporných nehnuteľností dobromyseľní.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací rozsudkom z 30. apríla 2020, sp. zn. 2Obo/3/2019 rozsudok krajského súdu potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

4. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že zo súhlasu Fondu z 31. augusta 2000 jasne vyplýva udelenie súhlasu FNM s uvoľnením záložného práva a s predajom v súhlase špecifikovaných nehnuteľností za splnenia rozvázovacej podmienky, spočívajúcej v použití výnosu z predaja podľa predložených znaleckých posudkov ohodnotený vo výške 4,8 mil. Sk úpadcom na úhradu svojich záväzkov voči FNM. Žalobcovia si museli byť podľa názoru odvolacieho súdu vedomí, že exekúcia sa vykonáva v prospech oprávnených, ktorými sú osoby s najväčšou pravdepodobnosťou odlišné od Fondu. Preto žalobcovia museli, resp. mali pri normálnej opatrnosti vedieť o podmienkach stanovených v ustanovení §19a privatizačného zákona, ktoré limitujú platnosť kúpnej zmluvy, mali vedomosť o tom, že voči predávajúcemu prebieha exekúcia na nehnuteľnosti, ktoré nadobúdajú kúpnu zmluvou a sú spísané súdnou exekútkou. Spoliehanie sa žalobcov na to, že z predaja ostatných nehnuteľností, ktoré pravdepodobne tiež podliehali exekúcii, úpadca uhradí svoj záväzok voči Fondu nepredstavuje prejav ich dobromyseľnosti. Existencia rozvázovacej podmienky zakotvenej v súhlase je nespochybniteľná, a preto bolo predovšetkým v záujme žalobcov, aby ju úpadca splnil, k čomu by za normálnych okolností a v prípade ich konania v dobrej viere vyvinuli primeranú aktivitu. V opačnom prípade si museli byť vedomí, že vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam účinne nenadobudnú.

4.1. Odvolací súd zdôraznil, že ak Fond vydá predchádzajúci súhlas, nadobúdateľ privatizovaného majetku (v tomto prípade úpadca) je povinný použiť takto získané prostriedky prednostne na úhradu svojich záväzkov voči Fondu v zmysle uzavretej zmluvy podľa § 14. Žalobcovia uhradili kúpnu cenu za sporné nehnuteľnosti na účet súdnej exekútky, pričom peňažné prostriedky boli použité na uspokojenie pohľadávok oprávnených, a nie prednostne na úhradu záväzku úpadcu voči Fondu. Výplatenie kúpnej ceny súdnej exekútky bolo žalobcami uskutočnené v rozpore so zákonom, a preto ich konanie nemožno považovať za dobromyseľné.

4.2. Zároveň odvolací súd poukázal na znenie ustanovenia § 136 Exekučného poriadku účinného ku dňu uzavretia kúpnej zmluvy, podľa ktorého sa exekúcia predajom nehnuteľnosti vykoná dražbou a vykoná ju súdny exekútor. Zo znenia ustanovenia § 47 ods. 1 písm. b/ Exekučného poriadku účinného ku dňu uzavretia kúpnej zmluvy vyplýva, že exekútor poverený vykonaním exekúcie zakáže povinnému odo dňa doručenia upovedomenia o začatí exekúcie nakladať s majetkom podliehajúcim exekúcii. Nehnuteľnosti prevádzané kúpnu zmluvou tak podľa odvolacieho súdu nespochybniteľne podliehali exekúcii vykonávanej na majetok úpadcu, teda povinného. Na základe uvedeného sa možno dôvodne domnievať, že priamy predaj nehnuteľností v rámci exekučného konania nemožno bez akýchkoľvek pochybností posúdiť v intenciách pojmu „dobrej viery“.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dňa 7. augusta 2020 dovolanie žalobcovia 3/ a 4/, ktorým sa domáhali, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“) ako aj z ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p.

6. Namietanú vadu zmätočnosti videli žalobcovia 3/ a 4/ v

- nevykonaní navrhnutých dôkazov,
- nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu,
- neaplikovaní ustanovenia § 186 C. s. p. a v porušení princípu právnej istoty a
- porušení ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a Civilného sporového poriadku o vykonaní dôkazov.

6.1. Dovolatelia vytýkali konajúcim súdom, že bez bližšieho ozrejmenia odmietli vykonať výsluch súdnej exekútky JUDr. Z., hoci podľa ich názoru išlo o kľúčovú svedkyňu v celej prejednávanej veci. Výsluchom tejto svedkyne sa mohlo objasniť pozadie sporu a odôvodniť, z akého dôvodu sa

postupovalo priamym predajom nehnuteľností a nie dražbou, ako aj to, či dovolatelia mohli mať vedomosť o potrebe dražby. Žalobcovia 3/ a 4/ v tejto súvislosti poukázali na obdobný spor vedený na krajskom súde pod sp. zn. 9Cbi/27/2010, v ktorom ako svedkovia vypovedali Y. V. a Ing. Y. I., z výpovedí ktorých vyplynulo, že na základe návrhu Fondu bolo dohodnuté, že výťažok z predaja bude poukázaný súdnej exekútorke, ktorá mala uhradiť všetky pohľadávky, resp. že stáli sa prípady, kedy sa Fond musel dohodnúť s bankou, Sociálnou poisťovňou alebo inými veriteľmi na spôsobe úhrady pohľadávok voči Fondu, prípadne voči iným veriteľom, a to viedlo k vydaniu súhlasu s odpredajom majetku. Vzhľadom na uvedené považovali dovolatelia za nesprávny záver konajúcich súdov, že pre rozhodnutie v spore boli postačujúce už vykonané výsluchy a listinné dôkazy, ktoré sú obsahom spisu.

6.2. Podľa žalobcov 3/ a 4/ sú rozsudky konajúcich súdov nepreskúmateľné v časti, v ktorej sa vysporiadavali s judikatúrou týkajúcou sa možnosti nadobudnutia vlastníckeho práva na základe neplatnej zmluvy, keď neuviedli ani len príkladmo, aké rozhodnutia možno zahrnúť pod pojem väčšinová judikatúra. Nelogickým je podľa dovolateľov odkaz súdov nižšej inštancie na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“ v príslušnom gramatickom tvare) sp. zn. I. ÚS 50/2010, keď neskorší nález ústavného súdu zo 16. marca 2016, sp. zn. I. ÚS 549/2015 výslovne zaujal nové interpretačné závery, pričom prípadné pochybenie Fondu nemôže byť na ťarchu žalobcov pri interpretácii ustanovenia § 19a privatizačného zákona. Zároveň sa sudy nižšej inštancie podľa žalobcov 3/ a 4/ dopustili arbitrárnej aplikácie práva pri posúdení ich dobromyseľnosti, ktorá je v extrémnom rozpore s princípom spravodlivosti, naviac v situácii, kedy ich vlastnícke právo nepopieral Fond a ani úpadca.

6.3. Žalobcovia 3/ a 4/ vytýkali súdu prvej inštancie a odvolaciemu súdu, že sa pri svojom rozhodovaní v rámci dokazovania neoboznámili s rozhodnutiami vydanými v obdobných sporoch, pričom podľa ich názoru neaplikovali ustanovenie § 186 C. s. p., keď za skutočností známe súdu z jeho činnosti, ktoré netreba dokazovať, označili skutočnosť vyplývajúce z obsahu súdnych spisov v obdobných sporoch. V rozhodnutiach vydaných v obdobných sporoch pritom sudy vyslovili odlišný právny názor týkajúci sa aplikácie ustanovenia § 19a privatizačného zákona, než tomu bolo v rozhodovanej veci. Týmto postupom bol podľa dovolateľov porušený aj princíp právnej istoty, spočívajúci v predvídateľnosti súdnych rozhodnutí.

6.4. Sudy nižšej inštancie podľa názoru žalobcov 3/ a 4/ porušili ustanovenia zákona (Občianskeho súdneho poriadku, resp. Civilného sporového poriadku) o vykonávaní dôkazov, keď zoznam vykonaných dôkazov je súd povinný uviesť do zápisnice o pojednávaní z dôvodu zachovania práva účastníkov na súdnu ochranu a aj z dôvodu zachovania možnosti verifikovania procesu vykonávania dôkazov súdmi vyššej inštancie. Krajský súd na pojednávaní uskutočnenom dňa 8. novembra 2018 nevykonal oboznámenie sa s celým obsahom spisu s tým, že listinné dôkazy už boli predtým doručované stranám. Od vydania posledného zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu vyšli najavo nové skutočnosti a dôkazy, ktoré navrhli vykonať, pričom malo ísť o rozsudky (správne má ísť o uznesenia o odmietnutí dovolania - pozn. dovolacieho súdu) najvyššieho súdu z 25. februára 2016, sp. zn. 2ObdoV/1/2015 a z 30. apríla 2018, sp. zn. 2ObdoV/19/2017. Tieto nové skutočnosti vo svojich rozhodnutiach nezohľadnili súd prvej inštancie a ani odvolací súd. Na predmetnom pojednávaní krajský súd zároveň riadne nevykonal a neoboznámil všetky listinné dôkazy nachádzajúce sa v súdnom spise.

7. Nesprávne právne posúdenie (dovolací dôvod podľa § 432 C. s. p.) namietali žalobcovia 3/ a 4/ v

- posúdení platnosti právneho úkonu, ktorým došlo k scudzeniu majetku, ktorý bol pôvodne predmetom privatizačnej zmluvy podľa § 14 privatizačného zákona vzhľadom na znenie § 39 Občianskeho zákonníka a ustanovenia § 19a privatizačného zákona,
- posúdení platnosti ďalšieho právneho úkonu (nadväzujúceho na právny úkon, ktorým došlo k scudzeniu majetku), ak peňažné prostriedky neboli s poukazom na ustanovenie § 19a privatizačného zákona použité prednostne na úhradu záväzkov pôvodného nadobúdateľa majetku (úpadcu) voči Fondu,
- posúdení platnosti prevodu nehnuteľného majetku povinného priamym predajom v rámci exekučného konania so súhlasom Fondu, alebo či bolo možné tento majetok speňažiť len exekučnou dražbou,
- posúdení dobrej viery pri nadobúdaní majetku od úpadcu zmluvou, ktorú vyhodnotili konajúce sudy ako neplatný právny úkon.

8. Prvá a druhá dovolateľmi vymedzená právna otázka sa spoločne týkajú výkladu ustanovenia § 19a

privatizačného zákona, pričom pri výklade predmetného ustanovenia má podľa žalobcov 3/ a 4/ existovať rozdielna rozhodovacia prax dovolacieho súdu, keď na jednej strane poukázali na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Obo/76/2012 a 4Obo/66/2012 a na druhej strane na rozhodnutia sp. zn. 5Obo/44/2013, 2ObdoV/1/2015, 2ObdoV/1/2014, 2ObdoV/15/2017, 3Obo/3/2016 a 2ObdoV/19/2017.

8.1. Žalobcovia 3/ a 4/ sú toho názoru, že ustanovenie § 19a ods. 3 privatizačného zákona ukladá úpadcovi povinnosť v tom, akým spôsobom má použiť finančné prostriedky získané z predaja privatizovaného majetku. Predmetné zákonné ustanovenie považujú za dispozitívne a aj jeho prípadné porušenie nemôže zakladať neplatnosť celej scudzovacej zmluvy medzi úpadcom a treťou osobou, v ktorej bolo dohodnuté dojednanie o úhrade kúpnej ceny nie na účet úpadcu, ale na účet súdnej exekútorke, ktorá vykonáva exekúciu voči úpadcovi. Spôsob zaplatenia kúpnej ceny nie je obligatórnou náležitosťou zmluvy o prevode nehnuteľností, kde sú inak výška kúpnej ceny a predmet kúpy vyjadrené určite a zrozumiteľne. Ak by došlo k porušeniu povinnosti žalobcov uhradiť kúpnu cenu dohodnutým spôsobom, mal úpadca možnosť odstúpiť od kúpnej zmluvy, k čomu však nedošlo, pretože úpadca a aj Fond s takýmto spôsobom vyplatenia kúpnej ceny súhlasili.

8.2. Pri ústavne konformnom výklade právnych noriem a pri ich správnej aplikácii mali konajúce súdy maximálne konštatovať čiastočnú neplatnosť kúpnej zmluvy týkajúcej sa platobného miesta s tým, že táto neplatnosť nemá vplyv na platnosť samotnej kúpnej zmluvy, keď dojednanie o platobnom mieste, respektíve spôsob vyplatenia kúpnej zmluvy nie je obligatórnou náležitosťou zmluvy o prevode nehnuteľností. Zákonnodarca nemohol mať podľa dovolateľov úmysel postihnúť pre takéto dojednanie a spôsob vyrovnania záväzkov úpadcu a Fondu absolútnou neplatnosťou všetky scudzovacie zmluvy a iné právne úkony úpadcu, keďže takýto výklad popiera zmluvnú voľnosť.

8.3. Názor o neplatnosti dohody o započítaní pohľadávok podľa dovolateľov spôsobuje neprimerané následky v právnom postavení strán, a je voči nim extrémne nespravodlivá a tvrdá.

9. K otázke posúdenia platnosti scudzovania majetku povinného podliehajúceho exekúcii žalobcovia 3/ a 4/ vo svojom dovolaní prezentovali nesúhlas so záverom konajúcich súdov, že museli mať vedomosť o nemožnosti speňaženia nehnuteľnosti povinného v exekúcii iným spôsobom ako v exekučnej dražbe (napr. priamym predajom). Exekučný poriadok neobsahoval žiadne ustanovenie, na základe ktorého by bol právny úkon povinného, ktorým by došlo k prevodu jeho majetku (so súhlasom súdneho exekútora), kvalifikovaný ako absolútne neplatný.

9.1. V tejto súvislosti žalobcovia 3/ a 4/ poukázali na judikát R 47/2009, v zmysle ktorého porušenie zákazu nakladať s majetkom podliehajúcim exekúcii povinným, uloženého mu súdnym exekútorom v upovedomení o začatí exekúcie, má za následok odporovateľnosť právneho úkonu a nie jeho neplatnosť. S poukazom na tento judikát nemá záver odvolacieho súdu o protizákonnom postupe v prípade vyplatenia kúpnej ceny súdnej exekútorke akúkoľvek oporu a naopak priamy predaj nehnuteľností počas prebiehajúcej exekúcie a vyplatenie kúpnej ceny na základe kúpnej zmluvy na účet súdnej exekútorke boli v súlade s Exekučným poriadkom.

10. K otázke posúdenia dobrej viery (resp. dobromyseľnosti) žalobcovia 3/ a 4/ uviedli, že pri hodnotení dobrej viery je nevyhnutné vždy brať do úvahy, či držiteľ nemal, resp. nemohol mať pri normálnej opatrnosti, ktorú je možné od každého požadovať vzhľadom na okolnosti prípadu, dôvodné pochybnosti, že mu vec patrí, pričom poukázali na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu a ústavného súdu riešiace otázku dobromyseľnosti pri nadobudnutí vlastníckeho práva vydržaním.

10.1. Podľa dovolateľov mali konajúce súdy pri správnej aplikácii ustanovení § 130 a § 134 Občianskeho zákonníka dospieť k záveru, že boli dobromyseľní a že ich právny omyl v nedostatočnej znalosti privatizačného zákona je ospravedlniteľný aj s ohľadom na nejednoznačný výklad ustanovenia § 19a privatizačného zákona v praxi. Rovnako tak mali zohľadniť, že žalobcovia 3/ a 4/ pri svojej dobrej viere vychádzali aj z intabulačného aktu príslušnej správy katastra, ktorá povolila vklad vlastníckeho práva, pričom toto rozhodnutie nebolo doposiaľ zrušené. Okrem toho mali konajúce súdy zohľadniť fakt, že žalobcovia 3/ a 4/ vychádzali z ubezpečenia súdnej exekútorke ako verejného činiteľa oprávneného vykonávať štátom zverenú činnosť, že bude v poriadku, ak kúpna cena za prevod nehnuteľností bude vyplatená na jej účet, k čomu došlo so súhlasom všetkých dotknutých subjektov, pričom až po uzatvorení kúpnej zmluvy došlo k uzavretiu spornej dohody o započítaní pohľadávok.

11. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dňa 13. augusta 2020 dovolanie žalobcovia 1/ a 2/, ktorým sa domáhali, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., ako aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

12. Namietanú vadu zmätočnosti videli žalobcovia 1/ a 2/ v

- aplikovaní ustanovenia § 19a privatizačného zákona na rozhodovaný spor, hoci predmetné zákonné ustanovenie nadobudlo účinnosť až po podpísaní privatizačnej zmluvy,
- nesprávnom vyhodnotení záväznosti právneho názoru odvolacieho súdu súdom prvej inštancie a v rozhodnutí súdu prvej inštancie v rozpore s právnym názorom odvolacieho súdu,
- arbitrárnosti rozsudku odvolacieho súdu, keď pri posudzovaní ich (ne)dobromyseľnosti vychádzal výlučne zo skutočnosti, že pochádzajú z rovnakého mesta, v ktorom má sídlo úpadca, a že poznali predsedu predstavenstva úpadcu,
- zamietnutí návrhu na vykonanie dôkazov, ktorými mala byť preukázaná ich dobromyseľnosť.

12.1. Vo vzťahu k retroaktívnemu aplikovaniu ustanovenia § 19a privatizačného zákona dovolatelia uviedli, že predmetné ustanovenie nadobudlo účinnosť tri roky po podpísaní privatizačnej zmluvy, pričom splnenie podmienok podľa § 19a sa v čase podpisu privatizačnej zmluvy pri prevode nehnuteľností nevyžadovalo. Úpadca si navyše povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 19a ods. 2 privatizačného zákona splnil, keď požiadal Fond o udelenie súhlasu na odpredaj nehnuteľností. Vzhľadom na uvedené majú žalobcovia 1/ a 2/ za to, že kúpna zmluva, ktorou previedol na nich úpadca sporné nehnuteľnosti, je platným právnym úkonom, keďže bol vydaný predchádzajúci súhlas Fondu. Taktiež dovolatelia poukázali na to, že tzv. nepravá retroaktívnosť právnych predpisov je za určitých podmienok prípustná, a to vtedy, ak samotný právny predpis obsahuje prechodné ustanovenia, podľa ktorých je možné nové zákonné ustanovenia použiť aj na právne vzťahy vzniknuté pred nadobudnutím účinnosti nových zákonných ustanovení. Privatizačný zákon žiadne takéto prechodné ustanovenia neobsahoval, a preto sa tzv. nepravá retroaktívnosť na danú situáciu nevzťahuje.

12.2. Arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu videli žalobcovia 1/ a 2/ v tom, že pri posudzovaní ich dobromyseľnosti vychádzal z toho, že pochádzajú z Nitry, kde má sídlo aj úpadca a že poznali predsedu predstavenstva úpadcu, a preto mali poznať informácie - hoci podliehajúce povinnosti mlčanlivosti - týkajúce sa predmetných nehnuteľností. Rovnako tak arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia mala podľa dovolateľov spočívať v závere odvolacieho súdu o neplatnosti dohody o započítaní pohľadávok, keďže ani neplatnosť dohody nespôsobuje neplatnosť samotného započítania pohľadávok. V konaní tak bolo nevyhnutné skúmať, či medzi účastníkmi dohody o započítaní pohľadávok neexistovala platná ústna dohoda. Podľa ich názoru pritom nedošlo k porušeniu ustanovenia § 19a ods. 3 privatizačného zákona, keďže v súhlase bola suma na úhradu záväzku stanovená na sumu 4,8 mil. Sk a k úhrade tohto záväzku došlo dohodou o započítaní, ktorej platnosť nikdy účastníci nenamietali. Záverom k tejto námietke dovolatelia uviedli, že je nemysliteľné, aby najvyšší súd v predmetnom konaní rozhodol o tom, že dohoda o započítaní je neplatný právny úkon, keď v inom skutkovo totožnom konaní (vedenom pod sp. zn. 5Obo/44/2013) tú istú dohodu o započítaní posúdil ako platný právny úkon.

12.3. Podľa žalobcov 1/ a 2/ k porušeniu ich práva na spravodlivý proces malo dôjsť aj postupom krajského súdu, ktorý po vydaní predchádzajúceho zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu skúmal výlučne ich dobromyseľnosť, hoci dôvodom zrušenia predchádzajúceho rozsudku súdu prvej inštancie odvolacím súdom nebolo nesprávne právne posúdenie veci, ale dôvodne namietané odňatie možnosti konať pred súdom.

12.4. Vo vzťahu k nevykonaniu navrhnutých dôkazov žalobcovia 1/ a 2/ uviedli, že navrhli vykonať výsluch svedkov Ing. Z., Ing. Y., Ing. I. a súdnej exekútorky JUDr. Z., ktorými mali preukázať svoju dobromyseľnosť. Krajský súd však neodôvodnil, z akého dôvodu nevykonal výsluch súdnej exekútorky, a vo vzťahu k ostatným navrhovaným svedkom (ktorí boli vypočutí v iných konaniach) uviedol, že ich výsluch by nemal vplyv na rozhodnutie vo veci, pričom svoje rozhodnutie založil výlučne na skutočnosti, že dovolatelia pochádzajú z rovnakého mesta ako úpadca, a teda na fikcii, že dovolatelia mali poznať všetky skutočnosti ohľadom úpadcu. Zároveň žalobcovia 1/ a 2/ uviedli, že použitie dôkazov z iného konania právne predpisy neumožňujú.

13. Nesprávne právne posúdenie, v zmysle ktorého malo byť podané dovolanie prípustné podľa § 421

ods. 1 písm. b/ C. s. p., videli žalobcovia 1/ a 2/ v aplikácii ustanovenia § 19a privatizačného zákona na právne úkony vykonané nadobúdateľom privatizovaného majetku na základe súhlasu Fondu pred získaním finančných prostriedkov z predaja nehnuteľností.

13.1. Dovolatelia poukázali na to, že z ustanovenia § 19a ods. 4 privatizačného zákona vyplýva, že ak úpadca získané finančné prostriedky nepoužije na úhradu svojho záväzku voči Fondu, sú všetky právne úkony, ktoré úpadca vykoná s takto získanými finančnými prostriedkami, neplatné. Predmetné porušenie povinnosti nadobúdateľa privatizovaného majetku však nemá za následok neplatnosť samotnej kúpnej zmluvy, keďže pri správnej aplikácii ustanovenia § 19a ods. 4 privatizačného zákona sa neplatnými stávajú len nasledujúce právne úkony úpadcu, predmetom ktorých by boli získané finančné prostriedky.

13.2. Predmetom dovolacieho prieskumu tak má byť podľa žalobcov 1/ a 2/ interpretácia ustanovenia § 19a ods. 4 privatizačného zákona, a to, či za neplatné treba považovať tie právne úkony, na základe ktorých získal nadobúdateľ privatizovaného majetku (úpadca) finančné prostriedky, alebo len tie právne úkony, ktoré nadobúdateľ privatizovaného majetku uskutočnil so získanými finančnými prostriedkami.

13.3. Vo vzťahu k predmetnej právnej otázke [a k záveru o (ne)platnosti kúpnej zmluvy] žalobcovia 1/ a 2/ poukázali na to, že neplatnosť právneho úkonu možno posudzovať len vzhľadom na skutočnosti, ktoré existovali v čase jeho vzniku, pričom dôvody, pre ktoré považovali sudy nižšej inštancie kúpnu zmluvu za neplatný právny úkon, nastali až po jej uzatvorení. V čase podpisu kúpnej zmluvy pritom dovolatelia nemali podľa ich tvrdenia vedomosť, že úpadca nepoužije finančné prostriedky získané z predaja nehnuteľností na úhradu svojich záväzkov. Preto kúpna zmluva podľa názoru žalobcov 1/ a 2/ nenapĺňa znaky neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

14. Žalovaný vo vyjadrení z 18. septembra 2020 k dovolaniam žalobcov 1/ a 2/, resp. žalobcov 3/ a 4/ navrhol podané dovolania odmietnuť.

14.1. Vo vzťahu k namietanému nevykonaniu navrhnutých dôkazov žalovaný poukázal na konštantnú judikatúru najvyššieho súdu, z ktorej vyplýva, že nevykonanie stranou navrhnutých dôkazov nepredstavuje vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p.

14.2. Ako nedôvodné vyhodnotil žalovaný tvrdenie žalobcov 3/ a 4/, že konajúce sudy nezohľadnili pri svojom rozhodovaní rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2ObdoV/1/2015 a 2ObdoV/19/2017, pričom uviedol, že žalobcovia 3/ a 4/ vo svojom dovolaní poukázali len na tie rozhodnutia, ktoré im vyhovujú, ale opačné, prevažujúce, rozhodnutia už neuviedli.

14.3. K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci vo vzťahu k výkladu ustanovenia § 19a privatizačného zákona žalovaný poukázal na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu vydané v obdobných sporoch a právny názor vyslovený senátom 5 O v rozsudku z 18. septembra 2014, sp. zn. 5Obo/44/2013 (ktorý je záväzný len pre strany daného sporu) označil s poukazom na neskôr vydané rozhodnutia za ojedinelý a prekonaný odlišným právnym posúdením rozhodnutiami ostatných senátov najvyššieho súdu. Osobitne k dovolaniu žalobcov 1/ a 2/ žalovaný uviedol, že nimi naformulovanú právnu otázku považuje za absurdnú, keďže cieľom ustanovenia § 19a privatizačného zákona nesporne nebolo skúmať postup, ako použije privatizér pri predaji majetku získaného privatizáciou odplatu a domáhať sa neplatnosti tohto postupu, ale povinnosť, ktorej porušenie zákon sankcionuje neplatnosťou právneho úkonu použiť odplatu na úhradu záväzkov voči Fondu, a preto aplikácia ustanovenia § 19a privatizačného zákona konajúcimi súdmi nemôže vyvolať zmysluplnú polemiku.

14.4. Podľa žalovaného nemôže obstať ani námietka žalobcov 3/ a 4/, týkajúca sa posúdenia platnosti scudzenia majetku povinného, ktorý podlieha exekúcii, keď zastáva názor, že súdna exekútorka pri organizovaní predaja nehnuteľností postupovala v rozpore s Exekučným poriadkom, ktorého ustanovenia majú kogentný charakter.

14.5. Záverom k posúdeniu dobrej viery žalobcov žalovaný uviedol, že ich odkaz na dobrú vieru v zápis v katastri nehnuteľnosti je irelevantný, keďže neplatnosť kúpnej zmluvy spočíva v porušení právnych predpisov pri uzatváraní kúpnej zmluvy a nesplnení rozvázovacej podmienky § 19a privatizačného zákona, o ktorých mali pri dodržaní zásady opatrnosti vedieť. Za nedôvodné označil žalovaný zabezpečenie žalobcov 3/ a 4/ súdnou exekútorkou v súvislosti s úhradou kúpnej ceny, keďže nejde o osobu oprávnenú podávať výklad zákona.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (podľa § 35 C. s. p.) po zistení, že dovolania

podali včas žalobcovia 1/ a 2/, resp. žalobcovia 3/ a 4/ zastúpení advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.) dospel k záveru, že podané dovolania sú dôvodné.

K namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p.

16. Vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p. dovolací súd konštatuje, že konanie pred odvolacím súdom nie je poznačené žalobcami 1/ a 2/, resp. žalobcami 3/ a 4/ namietanou vadou zmätočnosti.

Nevykonanie navrhnutých dôkazov

17. Žalobcovia vo svojich dovolaniach vytýkali súdom nižšej inštancie, že nevykonali nimi navrhnuté dôkazy, ktorými by mala byť preukázaná ich dobromyseľnosť pri nadobúdaní sporných nehnuteľností od úpadcu.

18. Vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu konštatuje, že v zmysle judikatúry najvyššieho súdu formovanej od roku 1992 (a aj za účinnosti súčasnej právnej úpravy) sa nevykonanie stranou navrhnutých dôkazov jednotne nepovažuje za vadu zmätočnosti podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“) účinného do 30. júna 2016 a ani za vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. [k tomu viď predovšetkým judikáty publikované pod R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000, ale v podrobnostiach vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu odkazuje na uznesenie z 26. augusta 2019, sp. zn. 3Obdo/31/2019 (dostupné na webovej stránke najvyššieho súdu) a v ňom citovanú judikatúru]. V uznesení sp. zn. 3Obdo/31/2019 (obdobne aj 3Obdo/46/2019) zároveň dovolací súd dospel k záveru, že nevykonaním stranou navrhnutých dôkazov nemôže dôjsť k porušeniu princípu rovnosti zbraní.

18.1. Na predmetných záveroch zotrúva dovolací súd aj v rozhodovanej veci a nevidí žiadny rozumný dôvod, aby sa od citovanej judikatúry odklonil.

18.2. Zároveň však vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu uvádza, že mu je známe opačné rozhodnutie nerešpektujúce citovanú ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, konkrétne uznesenie zo 16. mája 2019, sp. zn. 4Cdo/100/2018. Predmetné rozhodnutie vec prejednávajúci dovolací senát najvyššieho súdu považuje za ojedinelé, keďže zo strany senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu 4 C išlo o exces z inak ustálenej a jednotnej judikatúry najvyššieho súdu. Len ako poznámku však dovolací súd doplnia, že predmetná námietka by bola aj v kontexte uvedeného uznesenia nedôvodná, keďže otázka dobromyseľnosti žalobcov pri nadobúdaní nehnuteľností nebola pre rozhodovaný spor podstatná (k tomu viď v podrobnostiach odôvodnenie rozhodnutia vo vzťahu k právnomu posúdeniu uvedenému v bodoch 38. až 44. odôvodnenia nižšie).

19. Predmetná dovolacia námietka žalobcov tak nezaložila prípustnosť ich dovolaní podľa § 420 písm. f/ C. s. p.

Nedostatočné odôvodnenie (resp. arbitrárnosť) rozhodnutí súdov nižšej inštancie

20. Predmetnú dovolaciu námietku odôvodňovali žalobcovia tým, že sa súdy nižšej inštancie relevantným spôsobom nevysporiadali so závermi vyslovenými v nálezoch ústavného súdu zo 16. marca 2016, sp. zn. I. ÚS 549/2015, resp. v spôsobe vyhodnotenia ich (ne)dobromyseľností a v závere o neplatnosti dohody o započítaní pohľadávok.

21. Pokiaľ ide o námietku žalobcov 3/ a 4/ týkajúcu sa nevysporiadania sa s nálezom ústavného súdu zo 16. marca 2016, sp. zn. I. ÚS 549/2015, je síce pravdivé ich tvrdenie, že krajský súd odkázal na uznesenie ústavného súdu z 10. februára 2010, sp. zn. I. ÚS 50/2010, závery ktorého mali byť prekonané nálezom zo 16. marca 2016, sp. zn. I. ÚS 549/2015.

21.1. Dovolací súd na jednej strane uvádza, že v odôvodnení nálezom zo 16. marca 2016, sp. zn. I. ÚS 549/2015 vtedajší I. senát ústavného súdu výslovne uviedol, že závery v ňom vyslovené predstavujú posun ústavného súdu pri posudzovaní otázky nemo plus iuris od skoršej jeho judikatúry, prezentovanej

aj uznesením sp. zn. I. ÚS 50/2010 (bod 14. odôvodnenia nálezu), čo súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní žiadnym spôsobom nezohľadnil, na druhej strane je však nutné poukázať na prístup ústavného súdu k predmetnému nálezu a k tomu, že závery v ňom vyslovené nie sú automaticky preberané do ďalších jeho rozhodnutí (k tomu viď aj uznesenia ústavného súdu z 24. apríla 2019, sp. zn. I. ÚS 163/2019 a z 26. mája 2020, sp. zn. II. ÚS 223/2020).

21.2. Vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu v tejto súvislosti upriamuje pozornosť žalobcov 3/ a 4/ na uznesenie z 26. mája 2020, sp. zn. II. ÚS 223/2020, v ktorom ústavný súd výslovne uviedol, že pokiaľ ide o úvahy najvyššieho súdu, týkajúce sa otázky nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam od nevlastníka, ústavný súd k nim aj vzhľadom na to, že vec sťažovateľa nie je právoplatne skončená, nepovažuje za potrebné zaujať konečné stanovisko. Napriek uvedenému, k záveru najvyššieho súdu, že sa presadil ním prezentovaný názor, ktorý v takýchto prípadoch ústavný súd konzistentne judikuje, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd ako príklady takejto konštantnej judikatúry ústavného súdu uviedol len rozhodnutia jedného senátu, ktorý sa odchyľil od predchádzajúcej judikatúry ústavného súdu bez toho, aby vec predložil plénu na zjednotenie odchylných názorov, preto nezdieľa názor, že ide o konštantnú judikatúru, ktorou bola prelomená zásada tzv. nemo plus iuris vo všeobecnosti. Zároveň si ústavný súd uvedomuje, že život je pestrý a prináša aj prípady, keď nie je možné v záujme zachovania, resp. nachádzania spravodlivosti uplatňovať a aplikovať zásady mechanicky, preto je vôbec otáznosť, či na danú problematiku bude možné formulovať jednoznačné stanovisko aplikovateľné na každý prípad, pretože každý prípad má svoje špecifiká. Každopádne by k tomuto malo dôjsť riadne na pôde pléna. V posudzovanom prípade (kasačné rozhodnutie v živej veci, pozn.) však ústavný súd nemohol pristúpiť k takémuto postupu (bod 18. odôvodnenia uznesenia ústavného súdu). Z citovanej časti odôvodnenia predmetného uznesenia ústavného súdu je tak zrejmé, že nález zo 16. marca 2016, sp. zn. I. ÚS 549/2015 (resp. ďalšie rozhodnutia vtedajšieho I. senátu ústavného súdu prezentované nálezmi sp. zn. I. ÚS 151/2016 a I. ÚS 460/2017) predstavovali odklon od predchádzajúcej judikatúry ústavného súdu, ktorý zo strany vtedajšieho I. senátu ústavného súdu nebol uskutočnený spôsobom predpokladaným zákonom o ústavnom súde.

21.3. Zároveň dovolací súd opätovne (v zhode s konštatovaním uvedeným v bode 18.2. vyššie) konštatuje, že otázka dobromyseľnosti (resp. otázka dobrej viery) žalobcov 3/ a 4/ pri nadobúdaní sporných nehnuteľností nebola pre rozhodovaný spor relevantná. Totožné konštatovanie platí aj pre dovolaciu námietku žalobcov 1/ a 2/, týkajúcu sa spôsobu, akým konajúce súdy posúdili ich (ne)dobromyseľnosť, a to aj v prípade, ak by mal dovolací súd k záverom súdov nižšej inštancie, resp. k ich procesnému postupu výhrady.

22. K žalobcami 1/ a 2/ namietanému nesprávne záveru o neplatnosti dohody o započítaní pohľadávok dovolací súd uvádza, že predmetná námietka sa týka predovšetkým výkladu ustanovenia § 19a privatizačného zákona, ako to vyplýva aj z vymedzenia predmetného dovolacieho dôvodu. Táto námietka sa tak v skutočnosti netýka nesprávneho procesného postupu súdov nižšej inštancie, ktorými malo byť znemožnené dovolateľom realizovať im patriace procesné práva, ale (nesprávneho) právneho posúdenia veci, čo obsahovo zodpovedá dovolaciemu dôvodu podľa ustanovenia § 432 C. s. p. a nie dovolaciemu dôvodu podľa ustanovenia § 431 C. s. p., čo vyplýva aj z judikatúry najvyššieho súdu (viď R 24/2017). Otázkou aplikácie a interpretácie ustanovenia § 19a privatizačného zákona sa bude dovolací súd vzhľadom na dovolateľmi uplatnený dovolací dôvod zaoberať v rámci posudzovania namietaného nesprávneho právneho posúdenia vecí súdmi nižšej inštancie.

23. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že žalobcovia nedôvodne vytykali odvolaciemu súdu (a súdu prvej inštancie), že ich rozhodnutia sú nepreskúmateľné, resp. arbitrárne.

Neaplikovanie § 186 C. s. p. a nezohľadnenie rozhodnutí vydaných v súvisiacich sporoch

24. Žalobcovia 3/ a 4/ vytykali súdom nižšej inštancie, že z úradnej povinnosti neprihliadali na závery, ktoré boli súdmi vyslovené v obdobných veciach, v ktorých bol predmetom konania výklad a aplikácia ustanovenia § 19a privatizačného zákona a zároveň, že odvolací súd sa v napadnutom rozsudku nevysporiadal s rozhodnutiami najvyššieho súdu sp. zn. 2ObdoV/1/2015 a 2ObdoV/19/2017.

25. Vo vzťahu k námietke, že konajúce súdy postupovali v rozpore so znením ustanovenia § 186 ods. 1

C. s. p. dovolací súd konštatuje, že táto námietka nemôže obstať. Pod skutočnosťami, ktoré sú súdu známe z jeho činnosti, nemožno automaticky považovať skutočnosti, ktoré vyplývajú z obsahu súdnych spisov v obdobných veciach, resp. z rozhodnutí v nich vydaných.

25.1. Dovolací súd pritom poukazuje na skutočnosť, že sice žalobcovia 3/ a 4/ pri formulovaní predmetnej námietky odkazovali na Komentár k Civilnému sporovému poriadku, avšak účelovo odcitovali iba časť právneho názoru, ktorý v ňom bol prezentovaný, a nie celý publikovaný právny názor. Pri správnom výklade ustanovenia § 186 ods. 1 C. s. p. platí, že v prípade skutočností známych súdu z jeho činnosti ide o skutočnosti, o ktorých sa súd dozvedel v rámci svojej činnosti. Najčastejšie pôjde o skutočnosti, ktoré sú zachytené v súdnych spisoch; najmä rôzne skutočnosti dôležité pre procesné rozhodnutia. Napríklad pri hľadaní vhodného opatrovníka podľa § 71 C. s. p. súd použije vedomosť z iného súdneho konania (napr. z konania o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva medzi matkou a synom) o tom, že osoby majú k sebe negatívny, až nepriateľský vzťah, a preto ustanovenie matky za opatrovníka synovi nie je vhodné, napriek tomu, že je blízka osoba (a teda spĺňa podmienku podľa § 71 ods. 1

C. s. p.). Ďalej, napríklad, súd zo svojej činnosti vie, že istá osoba zastupuje účastníkov iných konaní ako občiansky zástupca (§ 89 C. s. p.) a je tzv. pokútnikom, a preto na základe tejto skutočnosti nepripustí zastupovanie touto osobou v prebiehajúcom konaní a pod. (k tomu vid' GEŠKOVÁ, K., In: ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Praha: C. H. BECK, 2017, s. 710.).

25.2. Podľa dovolacieho súdu za skutočností vyplývajúce z jeho činnosti (vrátane skutočností vyplývajúcich z iných súdnych spisov) možno považovať tie skutočnosti (nie rozhodnutia vo veci samej vydané v inej veci), ktoré môžu mať vplyv pre vydanie určitých procesných rozhodnutí, nie však pre meritórne rozhodnutia, a už vôbec nie spôsobom, že súd prevezme do svojho rozhodnutia celé rozhodnutie vydané v inej veci, ako sa toho domáhali žalobcovia 3/ a 4/.

25.3. Zároveň dovolací súd poukazuje na vzájomnú protirečivosť žalobcov 3/ a 4/, keď na jednej strane vytýkali súdom nižšej inštancie, že z úradnej činnosti neprihliadali na skutočnosti (skôr v zmysle ich argumentácie na rozhodnutia) vyplývajúce z iných súdnych spisov ako skutočnosti známe súdu z jeho činnosti (t. j. skutočnosti, ktoré sa nedokazujú), a na druhej strane vytýkali konajúcim súdom nedostatky pri dokazovaní, ktoré sa týkajú iných súdnych rozhodnutí.

26. K namietanému nevysporiadaniu sa s rozhodnutiami najvyššieho súdu sp. zn. 2ObdoV/1/2015 a 2ObdoV/19/2017 vo veci rozhodujúci dovolací senát uvádza, že ani predmetná námietka žalobcov 3/ a 4/ nemôže obstať.

26.1. V prvom rade dovolatelia neuviedli, aké závery mali z uvedených rozhodnutí vyplývať pre rozhodovaný spor. V druhom rade považuje dovolací súd za potrebné poukázať na charakter predmetných rozhodnutí, z ktorých vyplýva nasledovné:

I. Uznesením z 25. februára 2016, sp. zn. 2ObdoV/1/2015 dovolací súd odmietol dovolanie žalovaného správcu ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, keďže dovolací súd nezistil existenciu namietanej vady zmätočnosti podľa § 237 písm. f/ v tom čase účinného Občianskeho súdneho poriadku, pričom prípustnosť dovolania nebola daná podľa § 238 O. s. p. (uvedené znamená, že dovolací súd nemohol posudzovať správnosť, resp. nesprávnosť právneho posúdenia veci - pozn. dovolacieho súdu).

II. Uznesením z 26. apríla 2018, sp. zn. 2ObdoV/19/2017 dovolací súd odmietol dovolanie žalovaného správcu ako neprípustné, keďže dovolací súd nezistil existenciu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p. a dovolateľ nevymedzil dovolací dôvod podľa ustanovenia § 432 C. s. p. (nesprávne právne posúdenie) spôsobom predpokladaným v ustanoveniach § 431 až § 435 C. s. p.

26.2. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že v žalobcami 3/ a 4/ uvedených uzneseniach sp. zn. 2ObdoV/1/2015 a 2ObdoV/19/2017 najvyšší súd vzhľadom na odmietnutie dovolania pre neprípustnosť neposudzoval žiadne právne otázky (teda ani právne otázky, ktoré by mohli mať význam pre rozhodovaný spor). Z tohto dôvodu neboli súdy nižšej inštancie povinné vysporiadať sa s predmetnými žalobcami 3/ a 4/ označenými rozhodnutiami.

Porušenie ustanovení o vykonávaní dôkazov

27. K námietke žalobcov 3/ a 4/, že krajský súd pri vykonávaní jednotlivých dôkazov postupoval v rozpore s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, resp. Civilného sporového poriadku, dovolací súd uvádza, že predmetnú námietku vzniesli prvýkrát až v dovolaní (v odvolaní proti rozsudku krajského súdu žalobcovia 3/ a 4/ predmetnú námietku neuplatnili).

27.1. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že dovolateľ môže namietat' existenciu niektorej z väd zmätočnosti uvedenej v § 420 C. s. p. vo vzťahu k nedostatkom týkajúcim sa súdu prvej inštancie, ako aj vo vzťahu k nedostatkom týkajúcich sa konania odvolacieho súdu. Z hľadiska prípustnosti dovolania je existencia vady zmätočnosti zaťažujúca konanie pred súdom prvej inštancie významná iba vtedy, ak zároveň zaťažuje konanie aj pred súdom odvolacím, alebo vtedy ak bola vada zmätočnosti včas (t. j. v lehote na podanie odvolania) namietaná v odvolacom konaní, pričom tento nedostatok odvolací súd neodstránil. Pritom platí, že podmienka prípustnosti dovolania nie je splnená s poukazom na judikát č. R 39/1993, ak strana následne mohla uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. tým, že mohla podať proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktoré jej bolo riadne doručené, odvolanie (rovnako aj 3Obdo/4/2018, 3Obdo/17/2019 a 3Obdo/59/2019).

27.2. Žalobcovia 3/ a 4/ vo svojom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie nenamietali, že krajský súd postupoval v rozpore so zákonnými ustanoveniami upravujúcimi vykonávanie dokazovania. Je potrebné si uvedomiť, že odvolací súd je viazaný odvolacími dôvodmi a ako vadu konania pred odvolacím súdom nemôže strana sporu v dovolaní namietat' nič, čo nebolo predmetom odvolacieho prieskumu vzhľadom na obsahovú a kvalitatívnu stránku jej odvolania proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

27.3. Predmetná námietka týkajúca sa výlučne konania na súde prvej inštancie (vznesená prvýkrát v dovolacom konaní) nemôže byť predmetom meritórneho odvolacieho prieskumu.

Retroaktívne aplikovanie ustanovenia § 19a privatizačného zákona na rozhodovaný spor

28. Pokiaľ ide o námietku žalobcov 1/ a 2/ o retroaktívnom aplikovaní ustanovenia § 19a privatizačného zákona súdmi nižšej inštancie, dovolací súd uvádza, že predmetná námietka sa v skutočnosti netýka nesprávneho procesného postupu konajúcich súdov, ktorým by mali znemožniť realizáciu im patriacich procesných práv, navyše žalobcovia 1/ a 2/ v dovolaní nešpecifikovali, realizáciu akých konkrétnych im patriacich procesných práv im mal krajský súd a následne aj odvolací senát najvyššieho súdu v rámci svojho procesného postupu znemožniť, čo znemožňuje uskutočnenie meritórneho odvolacieho prieskumu, keďže argumentácia dovolateľov nezodpovedá vymedzeniu odvolacieho dôvodu spôsobom predpokladaným v ustanovení § 431 ods. 2 C. s. p. Dovolatelia tak v skutočnosti vyjadrili nesúhlas s právnym posúdením súdov nižšej inštancie, ktoré - ako už uviedol dovolací súd v bode 22. odôvodnenia - nezakladá vadu zmätočnosti.

28.1. Len ako poznámku dáva dovolací súd do pozornosti, že v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy medzi úpadcom a žalobcami 1/ a 2/ bolo ustanovenie § 19a privatizačného zákona súčasťou právneho poriadku. Jediným subjektom, ktorý mohol byť dotknutý jeho aplikáciou s poukazom na dátum uzatvorenia privatizačnej zmluvy, bol úpadca, nie však dovolatelia.

Nesprávne vyhodnotenie viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu

29. Predmetné procesné pochybenie súdu prvej inštancie malo podľa žalobcov 1/ a 2/ spočívať v tom, že po vydaní predchádzajúceho zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu skúmal výlučne ich dobromyseľnosť, hoci dôvodom zrušenia predchádzajúceho rozsudku súdu prvej inštancie odvolacím súdom nebolo nesprávne právne posúdenie veci, ale odňatie možnosti konať pred súdom.

29.1. Pokiaľ ide o predmetnú odvolaciu námietku, dovolací súd uvádza, že dôvodom zrušenia predchádzajúceho rozsudku krajského súdu z 8. marca 2016, č. k. 8Cbi/27/2010-442 nebolo odňatie možnosti konať pred súdom, ale ním bolo nesprávne právne posúdenie v spojení s nedostatočným zistením skutkového stavu (podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. c/ C. s. p.), nakoľko krajský súd sa v predchádzajúcom rozhodnutí nezaoberal otázkou dobrej viery žalobcov (viď bod 93. odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu z 30. novembra 2017, sp. zn. 2Obo/20/2016).

29.2. Ak krajský súd v ďalšom konaní posudzoval dobrú vieru žalobcov pri nadobúdaní sporných

nehnuteľností, postupoval v súlade s právnym názorom, ktorý odvolací súd vyslovil v uznesení z 30. novembra 2017, sp. zn. 2Obo/20/2016. Dovolací súd pritom poukazuje na to, že s ďalšími čiastkovými závermi (ktoré súd prvej inštancie zopakoval aj v rozsudku zo 7. novembra 2018, č. k. 8Cbi/27/2010-597) sa odvolací súd vo svojom kasačnom uznesení stotožnil (a námietky odvolateľov vyhodnotil ako nedôvodné).

29.3. Dovolací súd preto vyhodnotil uvedenú námietku žalobcov 1/ a 2/ ako neopodstatnenú.

30. S poukazom na závery vyslovené vyššie (viď body 19., 23., 25., 26., 27., 28. a 29. vyššie) dovolací senát najvyššieho súdu konštatuje, že konanie pred odvolacím súdom (a ani pred súdom prvej inštancie) nebolo postihnuté dovolateľmi namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p.

K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci

31. Z obsahu dovolaní žalobcov 1/ a 2/, resp. žalobcov 3/ a 4/ vyplýva, že v podanom mimoriadnom opravnom prostriedku namietali predovšetkým nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v aplikácii ustanovenia § 19a privatizačného zákona a konkrétne v posúdení právnej otázky:

„či porušenie povinnosti podľa ustanovenia § 19a ods. 3 privatizačného zákona nadobúdateľom privatizovaného majetku spočívajúcej v použití finančných prostriedkov za privatizovaný majetok na prednostné vysporiadanie záväzkov voči Fondu spôsobuje podľa § 19a ods. 4 privatizačného zákona aj neplatnosť kúpnej zmluvy uzatvorenej v súlade s ustanovením § 19a ods. 2 privatizačného zákona, ktorou nadobúdateľ privatizovaného majetku predmetné peňažné prostriedky získal.“

32. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a/), ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

32.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

33. Dovolací súd konštatuje, že prípustnosť dovolaní žalobcov 1/ a 2/, resp. žalobcov 3/ a 4/ posudzoval podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. bez ohľadu na písmeno ustanovenia § 421 ods. 1 uvedené dovolateľmi, keďže záver o prípustnosti dovolania je na dovolacom súde a nie na dovolateľoch (k tomu viď aj 3Obdo/11/2019), keďže predmetná otázka nebola doposiaľ riešená v žiadnom rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré by bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, alebo ktoré by bolo aspoň zverejnené na webovej stránke najvyššieho súdu, a ktoré by tak bolo dostupné verejnosti.

33.1. Zároveň však otázka výkladu a aplikácie ustanovenia § 19a privatizačného zákona bola predmetom dovolacieho prieskumu v nezverejnenom rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/238/2004, o ktorom nemohli mať strany sporu objektívne vedomosť. V tejto súvislosti platí, že rozhodovacia prax musí byť zrejmá nielen dovnútra (že o nej vie najvyšší súd), ale aj navonok vo vzťahu k verejnosti (k tomu viď aj nález ústavného súdu z 9. júna 2020, sp. zn. I. ÚS 51/2020). Na druhej strane o predmetnom rozhodnutí dovolacieho senátu najvyššieho súdu by mal mať vedomosť odvolací súd, keďže súd (vrátane najvyššieho súdu) má poznať vlastnú rozhodovaciu prax (k tomu viď aj nálezy ústavného súdu z 21. novembra 2017, sp. zn. III. ÚS 289/2017, bod 30. odôvodnenia a z 19. novembra 2019, sp. zn. I. ÚS 331/2019, bod. 19. odôvodnenia), hoci odvolací súd právne závery vyslovené v rozsudku z 31. mája

2005, sp. zn. 1Cdo/238/2004 - relevantné pre rozhodovaný spor - žiadnym spôsobom nezohľadnil.

33.2. Vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu poukazuje na závery, ktoré vyslovil ústavný súd vo vzťahu k posudzovaniu prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku najvyšším súdom v náleze z 9. júna 2020, sp. zn. I. ÚS 51/2020. Ústavný súd sa v uvedenom náleze „nestotožnil s názorom, že dve nepublikované rozhodnutia môžu predstavovať otázku vyriešenú, teda otázku, ohľadom ktorej existuje ustálená rozhodovacia prax. Uvedený výklad zároveň vytvára najvyššiemu súdu priestor v týchto prípadoch (ak existujú dve rozhodnutia najvyššieho súdu) dovolanie vecne prejednať a prípadne sa od doterajšej praxe dovolacieho súdu odchýliť a vysloviť vlastný názor. Pokiaľ by však dve nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu predstavovali ustálenú prax, dovolaciemu súdu by neostávalo nič iné, iba dovolanie pre neprípustnosť odmietnuť [pokiaľ nie je daná prípustnosť podľa § 421 písm. a/ alebo c/], a to aj v prípade, ak má na právnu otázku konajúci senát odlišný názor. Inak povedané, ak by aj rozhodnutia, na ktoré v tejto veci odkazoval najvyšší súd, riešili predmetnú právnu otázku, nemohol by najvyšší súd ustáliť, že ide o právnu otázku vyriešenú. Ak aj najvyšší súd mieni pod pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu začleniť aj v príslušnej zbierke nepublikované rozhodnutia, musí byť rozhodovacia činnosť senátov najvyššieho súdu skutočne opakujúca sa. Len tak sa naplní záver, že ide o rozhodovaciu prax ustálenú. Tomu, že ide o rozhodovaciu prax ustálenú (a teda opakujúcu sa), by ďalej malo nasvedčovať to, že tieto nepublikované rozhodnutia sú verejne dostupné a ľahko dohľadateľné (najmä prostredníctvom internetu) aj pri bežnej lustrácii medzi rozhodnutiami najvyššieho súdu k danej právnej otázke, keďže ich je opakujúce sa množstvo. Ak by však takéto nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu neboli takto verejne dostupné a dohľadateľné, nemožno ich považovať za ustálenú prax dovolacieho súdu. Ustálená prax musí byť zrejme nielen dovnútra (že o nej vie najvyšší súd), ale aj navonok (vo vzťahu k verejnosti). Ak teda najvyšší súd považuje určitý právny názor za ustálený, mohlo by to byť pre najvyšší súd impulzom na jeho publikáciu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Tým sa zároveň odstráni neistota týkajúca sa toho, či ide o právnu otázku v praxi dovolacieho súdu vyriešenú alebo nie“ (viď bod 53. odôvodnenia nálezu).

Následne ústavný súd v predmetnom náleze skonštatoval, že „povinnosť dovolateľa vymedziť a konkretizovať prípustnosť dovolania podľa § 421 C. s. p. treba vnímať ako jeho povinnosť predostrieť vlastnú argumentáciu v prospech prípustnosti dovolania, a tak napomôcť preskúmaniu rozhodnutia dovolacím súdom. Dovolací súd však nie je vymedzením prípustnosti viazaný a skúma ju aj sám. Najvyšší súd nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 C. s. p. oprel prípustnosť dovolania dovolateľ. Dovolanie tak bude prípustné aj vtedy, ak napríklad dovolateľ prípustnosť odôvodnil odklonom od ustálenej praxe najvyššieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. c/ (správne má byť písm. a/ - pozn. vo veci rozhodujúceho dovolacieho senátu najvyššieho súdu) C. s. p.], no najvyšší súd zistí, že v skutočnosti nejde o odklon, ale o nejednotnosť takejto praxe [§ 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p.]. Tiež nemožno akceptovať taký výklad, že najvyšší súd by nemohol pri posúdení prípustnosti dovolania zohľadňovať tie svoje stanoviská a rozhodnutia, ktoré dovolateľ neoznačil. Rozhodnutia najvyššieho súdu jednak nie sú systematicky nikde usporiadané a publikované, a preto ich znalosť je často len otázkou náhody“ (viď bod 54. odôvodnenia nálezu).

34. Vo veci rozhodujúci dovolací senát najvyššieho súdu s poukazom na citované názory ústavného súdu konštatuje, že je jeho povinnosťou tieto právne názory v rámci rozhodovacej praxe zohľadniť (ako príklad viď rozsudok najvyššieho súdu z 10. decembra 2020, sp. zn. 1Obdo/41/2019, bod 36. odôvodnenia).

34.1. Dôvod prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ nevyriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená.

34.2. Zohľadňujúc právny názor ústavného súdu vyslovený v jeho náleze z 9. júna 2020, sp. zn. I. ÚS 51/2020, v zmysle ktorého za vyriešenú právnu otázku (od ktorej je závislá prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.) nie je možné považovať prípad, kedy je určitá právna otázka posudzovaná v dvoch nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, nemôže byť dovolateľmi nastolená právna otázka považovaná za vyriešenú, keď bola doposiaľ meritórne posudzovaná v jedinom rozhodnutí dovolacieho senátu najvyššieho súdu (pre posúdenie prípustnosti dovolania sú pritom

irelevantné rozhodnutia odvolacích senátov najvyššieho súdu, na ktoré odkazovali strany sporu, či už vo svojich dovolaniach, alebo vo vyjadrení k dovolaniam - pozn. dovolacieho súdu), a to v rozsudku z 31. mája 2005, sp. zn. 1Cdo/238/2004, ktoré však nebolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky a ani nebolo zverejnené na webovej stránke najvyššieho súdu ().

34.3. Základným predpokladom prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. tak pri zohľadnení nálezu ústavného súdu z 9. júna 2020, sp. zn. I. ÚS 51/2020 je, že dovolací súd vo svojej verejnosti dostupnej rozhodovacej činnosti (t. j. v publikovanom rozhodnutí) doposiaľ nevyriešil právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

34.4. Preto dovolací súd konštatuje, že dovolania žalobcov 1/ a 2/, resp. žalobcov 3/ a 4/ sú procesne prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

35. Podľa § 19a ods. 2 privatizačného zákona, do splatenia celej kúpnej ceny je prevod privatizovaného majetku alebo jeho časti nadobúdateľom na inú osobu alebo jeho vklad do obchodnej spoločnosti alebo jeho založenie v prospech tretích osôb možné len po predchádzajúcom písomnom súhlase Fondu. Ak Fond do 60 dní od doručenia písomnej žiadosti nadobúdateľa Fondu na nakladanie s privatizovaným majetkom písomne nevyjadrí nesúhlas, má sa za to, že súhlas bol udelený. Predchádzajúci písomný súhlas Fondu je potrebný aj pri akciových spoločnostiach, ktorých majetkové účasti na podnikaní akciovej spoločnosti sú predmetom predaja. Ak nadobúdateľ privatizovaného majetku nedodrží pri nakladaní s týmto majetkom uvedený postup, prevod privatizovaného majetku alebo jeho časti alebo jeho vklad do obchodnej spoločnosti alebo jeho založenie v prospech tretích osôb sú neplatné.

35.1. Ak Fond vydá predchádzajúci písomný súhlas podľa odseku 2, nadobúdateľ privatizovaného majetku je povinný použiť takto získané prostriedky prednostne na úhradu svojich záväzkov voči Fondu v zmysle uzavretej zmluvy podľa § 14 (ods. 3).

35.2. Úkony vykonané nadobúdateľom v rozpore s ustanoveniami odsekov 2 a 3 a všetky na ne nadväzujúce úkony sú neplatné (ods. 4).

35.3. Podľa § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak sa prevádza nehnuteľná vec na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo vkladom do katastra nehnuteľností podľa osobitných predpisov, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

35.4. Podľa § 19 ods. 1 ZKV, ak sú pochybnosti, či vec patrí do podstaty, zapíše sa do súpisu podstaty s poznámkou o nárokoch uplatnených inými osobami alebo s poznámkou o iných dôvodoch, ktoré spochybňujú zaradenie veci do súpisu.

35.5. Súd uloží tomu, kto uplatňuje, že sa vec nemala do súpisu zaradiť, aby v lehote určenej súdom podal žalobu proti správcovi na súde, ktorý vyhlásil konkurz. V prípade, že žaloba nie je podaná včas, predpokladá sa, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnene (ods. 2).

36. Najvyšší súd v (nepublikovanom) rozsudku dovolacieho senátu občianskoprávneho kolégia 1 C z 31. mája 2005, sp. zn. 1Cdo/238/2004 dospel k záveru, že

„Z ustanovenia § 19a ods. 2 privatizačného zákona vyplýva, že do splatenia celej kúpnej ceny je prevod privatizovaného majetku alebo jeho časti nadobúdateľom na inú osobu alebo jeho vklad do obchodnej spoločnosti alebo jeho založenie v prospech tretích osôb možné len po predchádzajúcom písomnom súhlase Fondu. Ak nadobúdateľ privatizovaného majetku nedodrží pri nakladaní s týmto majetkom uvedený postup, prevod privatizovaného majetku alebo jeho časti, alebo jeho vklad do obchodnej spoločnosti alebo jeho založenie v prospech tretích osôb, sú neplatné.

Ak Fond vydá predchádzajúci písomný súhlas podľa odseku 2, nadobúdateľ privatizovaného majetku je povinný použiť takto získané prostriedky prednostne na úhradu svojich záväzkov voči Fondu v zmysle uzavretej zmluvy podľa § 14 (§ 19a ods. 3).

Podľa § 19a ods. 4 privatizačného zákona úkony vykonané nadobúdateľom v rozpore s ustanoveniami odsekov 2 a 3 a všetky na ne nadväzujúce úkony sú neplatné.

Použitie prostriedkov získaných predajom privatizovaného majetku na daňové a iné nedoplatky, a nie prednostne na úhradu záväzkov voči FNM, nespôsobuje neplatnosť uzavretej kúpnej zmluvy aj podrobne, v súlade s uvedenými zákonnými ustanoveniami odôvodnili.

Aj podľa záveru dovolacieho súdu skutočnosť, že nadobúdateľ privatizovaného majetku následne ako

predávajúci nepoužil prostriedky získané predajom prednostne na úhradu svojich záväzkov voči Fondu, ale ich použil na úhradu daňových a iných nedoplatkov spoločnosti, nespôsobuje neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorú táto spoločnosť uzavrela s treťou osobou ako kupujúcim.

Len takýto výklad ustanovenia § 19a privatizačného zákona a jeho aplikácia súdom zodpovedá gramatickému a logickému výkladu, keď predaj privatizovaného majetku pred splatnosťou celej kúpnej ceny zákonodarca v ustanovení § 19a ods. 2 privatizačného zákona podmienil iba súhlasom FNM, ktorý bol v prejednávanej príhode daný.

Z obsahu ustanovení § 19a ods. 2, ods. 3 a ods. 4 privatizačného zákona *expressis verbis* vyplýva len to, že úkony vykonané nadobúdateľom privatizovaného majetku (nie kupujúcim) v súvislosti s použitím prostriedkov získaných za predaj a na ne nadväzujúce úkony po predaji sú neplatné. Nemožno z nich však vyvodzovať neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorú nie je možné považovať za následný úkon a to bez ohľadu na tú skutočnosť, že splatenie kúpnej ceny bolo upravené priamo v nej.“

36.1. Citované právne závery sú podľa vo veci rozhodujúceho dovolacieho senátu plne aplikovateľné aj na rozhodovaný spor.

37. Pokiaľ ide o rozhodnutia odvolacích senátov najvyššieho súdu, na ktoré poukazovali predovšetkým žalobcovia 3/ a 4/ v dovolaní, resp. žalovaný vo vyjadrení k dovolaniam žalobcov, dovolací súd považuje za potrebné poukázať na to, že z týchto rozhodnutí nie možné automaticky vychádzať, keďže ani žalobcovia 3/ a 4/, ani žalovaný netvrdili, že vo všetkých predmetných sporoch bol totožný skutkový stav, ako je daný v rozhodovanom spore. Rovnako tak platí, že právne závery vyslovené v jednotlivých rozhodnutiach odvolacích senátov sú limitované právnou argumentáciou (a kvalitatívnou stránkou namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci) jednotlivých strán sporu. Navyše pokiaľ ide o predmetné odvolacie rozhodnutia vydané v obdobných sporoch o vylúčenie vecí z konkurznej podstaty týkajúcich sa konkurzného konania vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 6K/105/2001 na majetok úpadcu Vódohospodárske stavby, a. s., Nitra, vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu uvádza nasledovné:

37.1. V rozsudku z 18. septembra 2014, sp. zn. 5Obo/44/2013 (ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z 12. júna 2013, č. k. 6Cbi/31/2010-542, ktorým žalobe žalobcu Ing. M. P. vyhovel) posudzoval odvolací senát najvyššieho súdu otázku platnosti kúpnej zmluvy s ohľadom na dojednanie o kúpnej cene, resp. s ohľadom na priamy predaj nehnuteľností počas exekučného konania, a otázku platnosti započítania pohľadávok. Proti predmetnému rozsudku podal žalovaný správca dovolanie, ktoré dovolací súd uznesením z 25. februára 2016, sp. zn. 2ObdoV/1/2015 odmietol ako procesne neprípustné. V dovolacom uznesení, ale ani v odvolacom rozsudku však najvyšší súd neriešil právnú otázku uvedenú vyššie (viď bod 31. vyššie), ktorá je významná pre rozhodnutie v danom spore.

37.2. Uznesením z 26. februára 2014, sp. zn. 2Obo/76/2012 najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu z 31. mája 2014, č. k. 10Cbi/27/2010-274, ktorým vylučovacej žalobe obchodnej spoločnosti BR, a. s. vyhovel, a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V uvedenom spore sa však jednalo o odlišný skutkový stav ako v predmetnej veci, keď pôvodná kúpna zmluva bola úpadcom ako predávajúcim uzatvorená ešte predtým, než s odpredajom privatizovaného majetku vyslovil Fond súhlas postupom podľa § 19a ods. 2 privatizačného zákona.

37.3. Rozsudkom z 30. septembra 2013, sp. zn. 4Obo/65/2012 najvyšší súd zmenil rozsudok krajského súdu z 31. mája 2012, č. k. 9Cbi/28/2010-230 tak, že žalobu žalobcov Ing. B. Z. a spol. zamietol. Dovolací senát najvyššieho súdu rozsudok odvolacieho súdu rozsudkom z 28. apríla 2016, sp. zn. 2ObdoV/1/2014 zmenil tak, že potvrdil rozsudok krajského súdu. Uvedený rozsudok dovolacieho súdu bol zrušený nálezom ústavného súdu z 22. júna 2017, sp. zn. II. ÚS 796/2016. V ďalšom konaní dovolací senát najvyššieho súdu rozsudok odvolacieho súdu uznesením z 22. novembra 2017, sp. zn. 2ObdoV/15/2017 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací senát najvyššieho súdu následne rozsudkom z 31. januára 2019, sp. zn. 4Obo/1/2018 rozsudok krajského súdu opätovne zmenil tak, že žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie, ktoré následne vzali späť a dovolací súd uznesením z 19. februára 2020, sp. zn. 2ObdoV/13/2019 dovolacie konanie zastavil. Vo vzťahu k rozsudku odvolacieho senátu najvyššieho súdu z 31. januára 2019, sp. zn. 4Obo/1/2018 dovolací súd uvádza, že aj v uvedenom spore išlo o odlišný skutkový stav ako v predmetnej veci, keď kúpna zmluva, na základe ktorej mal žalobca 1/ nadobudnúť nehnuteľnosť, bola uzatvorená ešte predtým, než s odpredajom privatizovaného majetku vyslovil Fond súhlas postupom

podľa § 19a ods. 2 privatizačného zákona. Predmetný rozsudok tak nie je na rozhodovaný spor aplikovateľný.

37.4. Rozsudkom zo 17. decembra 2013, sp. zn. 4Obo/66/2012 najvyšší súd zmenil rozsudok krajského súdu z 31. mája 2012, č. k. 9Cbi/49/2010-260 tak, že žalobu obchodnej spoločnosti forPress NITRIANSKE TLAČIARNE, s. r. o., zamietol. Proti predmetnému rozsudku podal žalobca dovolanie, ktoré následne vzal späť a dovolací súd uznesením z 30. júla 2014, sp. zn. 2ObdoV/7/2014 dovolacie konanie zastavil.

37.5. Rozsudkom z 18. mája 2016, sp. zn. 3Obo/3/2016 najvyšší súd potvrdil rozsudok krajského súdu zo 16. decembra 2015, č. k. 8Cbi/28/2010-524, ktorým žalobe žalobcu S. O. vyhovel. Odvolací súd založil svoje potvrdzujúce rozhodnutie predovšetkým na závere o dobrej viere žalobcu ako tretieho subjektu pri nadobúdaní vylučovaných nehnuteľností s poukazom aj na nález ústavného súdu zo 16. marca 2016, sp. zn. I. ÚS 549/2015. Proti predmetnému rozsudku podal žalovaný správca dovolanie, ktoré dovolací súd odmietol uznesením z 26. apríla 2018, sp. zn. 2ObdoV/19/2017 ako neprípustné s tým, že dovolací dôvod podľa § 432 C. s. p. dovolateľ nevymedzil spôsobom predpokladaným zákonom. Následnú ústavnú sťažnosť žalovaného správcu proti uzneseniu dovolacieho súdu odmietol ústavný súd uznesením z 5. septembra 2018, sp. zn. II. ÚS 414/2018 ako zjavne neopodstatnenú.

37.6. V konaní vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 1Obo/6/2017 (predchádzajúce odvolacie konanie vedené pod sp. zn. 1Obo/32/2012) odvolací súd rozsudkom z 18. októbra 2017, sp. zn. 1Obo/6/2017 potvrdil rozsudok krajského súdu z 23. septembra 2014, č. k. 9Cbi/27/2010-451 v znení opravného uznesenia zo 6. marca 2017, č. k. 9Cbi/27/2010-557, ktorým žalobu obchodnej spoločnosti RADAS, s. r. o., zamietol. V predmetnom rozhodnutí vyslovil senát obchodnoprávneho kolégia I O rovnaké právne závery ako odvolací súd v dovolaniach napadnutom rozsudkom. K uvedenému však dovolací súd konštatuje, že závery vyslovené v rozsudku 1Obo/6/2017 nemôže brať pri svojom rozhodovaní do úvahy, keďže proti rozsudku najvyššieho súdu z 18. októbra 2017, sp. zn. 1Obo/6/2017 podala obchodná spoločnosť RADAS, s. r. o., dovolanie, o ktorom nebolo doposiaľ právoplatne rozhodnuté a prípadná správnosť, resp. nesprávnosť právnych záverov v ňom vyslovená nebola podrobená dovolaciemu prieskumu v rámci inštančného postupu. O predmetnom dovolaní už síce dovolací senát najvyššieho súdu rozhodoval, konkrétne uznesením z 31. mája 2018, sp. zn. 1ObdoV/3/2018, ktorým dovolanie odmietol, avšak uznesenie z 31. mája 2018, sp. zn. 1ObdoV/3/2018 zrušil ústavný súd nálezom zo 16. januára 2020, sp. zn. II. ÚS 596/2018 a vec vrátil dovolaciemu súdu na ďalšie konanie. Vec je v súčasnosti vedená na dovolacom súde pod sp. zn. 1ObdoV/3/2020.

38. Vo vzťahu k samotnému právnomu posúdeniu a k výkladu ustanovenia § 19a privatizačného zákona dovolací súd úvodom konštatuje, že na platný prevod privatizovaného majetku sa v zmysle odseku 2 vyžadoval predchádzajúci súhlas Fondu. Z predmetného zákonného ustanovenia tak vyplývajú len tri možnosti, ku ktorým mohlo dôjsť:

I. Fond udelil súhlas s prevodom privatizovaného majetku,

II. Fond neudelil súhlas s prevodom privatizovaného majetku,

III. Ak sa Fond do 60 dní od doručenia žiadosti nadobúdateľa privatizovaného majetku o prevod privatizovaného majetku nevyjadril, nastala zákonná fikcia udelenia súhlasu.

38.1. Žiadna iná (než vyššie uvedená) možnosť pri správnom výklade a aplikácii ustanovenia § 19a ods. 2 privatizačného zákona neprichádza do úvahy.

38.2. K úvahám odvolacieho súdu (resp. žalovaného) o podmienenom súhlase Fondu (s rozväzovacou podmienkou týkajúcou sa prednostnej úhrady záväzkov zo strany nadobúdateľa privatizovaného majetku voči Fondu) dovolací súd poukazuje na úvahy prezentované samotným odvolacím senátom 2 O, resp. žalovaným v predmetnom spore o charaktere ustanovenia § 19a privatizačného zákona, keď podľa ich názoru sa jedná o kogentné zákonné ustanovenie [resp. ustanovenie verejného (a nie súkromného) práva]. Kogentnosť ustanovenia § 19a privatizačného zákona skonštatoval aj ústavný súd vo svojom náleze z 22. júna 2017, sp. zn. II. ÚS 796/2016 (viď bod 52. odôvodnenia predmetného nálezu).

38.3. Vychádzajúc z uvedeného pri správnom výklade § 19a ods. 2 privatizačného zákona a pri nemožnosti rozšírenej aplikácie pre jeho kogentný charakter (či už dohodou, alebo následným výkladom zo strany súdu) môže Fond udeliť predchádzajúci súhlas s prevodom privatizovaného majetku, prípadne tento súhlas neudelieť. Do úvahy však podľa dovolacieho súdu neprichádza tzv. podmienený súhlas Fondu, keďže takúto možnosť kogentné ustanovenie § 19a ods. 2 privatizačného zákona neupravuje.

Rovnako tak dovolací súd dopĺňa, že ani odsek 3 ustanovenia § 19a nepredstavuje osobitnú podmienku pre súhlas Fondu podľa odseku 2, ale zakotvuje osobitnú zákonnú povinnosť (odlišnú od vyžiadania si predchádzajúceho súhlasu Fondu) pre nadobúdateľa privatizovaného majetku (k tomu v podrobnostiach vid' body 41.1., 41.4., 41.5. a 42.1. odôvodnenia nižšie).

38.4. Preto tvrdenie Fondu uvedené v jeho súhlase s prevodom privatizovaného majetku, že nadobúdateľ privatizovaného majetku (t. j. úpadca) je povinný použiť získané finančné prostriedky prednostne na úhradu jeho záväzkov voči Fondu, nie je možné považovať za rozvázovaciú podmienku, ale jedná sa nanajvýš o upozornenie nadobúdateľa privatizovaného majetku zo strany Fondu na jeho zákonnú povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 19a ods. 3 privatizačného zákona.

38.5. Vzhľadom na uvedené je (a to aj v nadväznosti na následne riešenú právnu otázku) zrejmé, že základ nesprávnosti aplikácie ustanovenia § 19a privatizačného zákona odvolacím senátom najvyššieho súdu v dovolaniach napadnutom rozsudku spočíva v nesprávnosti interpretácie odseku 2 predmetného ustanovenia, keď nad rámec kogentnej právnej úpravy dospel k záveru, že Fond udelil úpadcovi podmienený súhlas s prevodom privatizovaného majetku s rozvázovaciou podmienkou, keďže takúto možnosť (resp. oprávnenie Fondu udeliť podmienený súhlas s prevodom privatizovaného majetku) ustanovenie § 19a ods. 2 privatizačného zákona neupravuje, a teda ani neumožňuje.

39. Rovnako tak dovolací súd sa nestotožňuje s argumentáciou odvolacieho súdu týkajúcou sa ustanovenia § 19a ods. 3 privatizačného zákona, podľa ktorej, ak neboli prostriedky získané z kúpnej zmluvy použité na úhradu pohľadávky voči Fondu, má byť s poukazom na znenie odseku 4 ustanovenia § 19a privatizačného zákona neplatná aj kúpna zmluva (hoci bola uzavretá so súhlasom Fondu). Dovolací súd túto argumentáciu považuje za nesprávnu, keďže nezohľadňuje vnútornú systematiku ustanovenia § 19a privatizačného zákona.

40. V prvom rade dovolací súd poukazuje na to, že v konaní nebolo sporné, že úpadca uzavrel zmluvu o prevode sporných nehnuteľností až po získaní predchádzajúceho súhlasu od Fondu podľa § 19a ods. 2 privatizačného zákona.

41. Následne dovolací senát najvyššieho súdu v zhode s vyššie citovaným rozsudkom dovolacieho senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu 1 C z 31. mája 2005, sp. zn. 1Cdo/238/2004 a v zhode už so závermi uvedenými v bode 38. odôvodnenia vyššie uvádza, že v odseku 2 ustanovenia § 19a privatizačného zákona je upravené obmedzenie nadobúdateľa nakladať z privatizovaným majetkom do okamihu uhradenia celej kúpnej ceny FNM, keď nakladanie s týmto majetkom je podmienené súhlasom Fondu (resp. absenciou odopretia súhlasu Fondu v 60-dňovej lehote od doručenia písomnej žiadosti nadobúdateľa privatizovaného majetku). Nerešpektovanie tohto obmedzenia nadobúdateľom privatizovaného majetku má za následok absolútnu neplatnosť zmluvy o prevode privatizovaného majetku uzavretej medzi pôvodným nadobúdateľom tohto majetku a treťou osobou podľa ustanovenia § 19a ods. 2 privatizačného zákona. Tento následok - hoci už je upravený v odseku 2 - je opätovne uvedený aj v odseku 4 § 19a privatizačného zákona.

41.1. Odsek 3 ustanovenia § 19a privatizačného zákona naopak ukladá nadobúdateľovi privatizovaného majetku v prípade existencie súhlasu Fondu podľa ods. 2 a následného prevodu privatizovaného majetku povinnosť použiť získané prostriedky (t. j. kúpnu cenu za predávaný majetok - pozn. dovolacieho súdu) na úhradu svojich záväzkov voči Fondu s tým, že ak nadobúdateľ privatizovaného majetku postupuje v rozpore s uvedenou povinnosťou, sú následné úkony nadobúdateľa privatizovaného majetku absolútne neplatné podľa § 19a ods. 4 privatizačného zákona.

41.2. Z uvedeného je tak zrejmé, že odsek 2 predmetného zákonného ustanovenia dopadá na odlišný okruh právnych vzťahov než odsek 3, hoci porušenie povinnosti vyplývajúcej tak z odseku 2, ako aj z odseku 3, je sankcionované absolútnou neplatnosťou právneho úkonu, avšak len toho právneho úkonu, ktorého sa dôvod neplatnosti týka.

41.3. Pre priblíženie a lepšie vysvetlenie dovolací súd uvádza, že ak nadobúdateľ privatizovaného majetku (ktorý si nesplnil všetky záväzky voči Fondu) ako predávajúci uzavrie s treťou osobou ako kupujúcim kúpnu zmluvu, predmetom ktorej je privatizovaný majetok, bez predchádzajúceho súhlasu Fondu, je táto zmluva absolútne neplatná pre jej rozpor s ustanovením § 19a ods. 2 privatizačného zákona. Absolútnou neplatnosťou sú postihnuté aj právne úkony nadobúdateľa privatizovaného majetku

(t. j. predávajúceho), ktorý nakladá s prostriedkami získanými od tretej osoby z predaja privatizovaného majetku realizovaným v súlade s § 19a ods. 2 iným spôsobom, než na úhradu svojich záväzkov voči Fondu, a to pre ich rozpor s ustanovením § 19a ods. 3 v spojení s ustanovením § 19a ods. 4 privatizačného zákona.

41.4. Porušenie povinnosti nadobúdateľa privatizovaného majetku použiť získané prostriedky od tretej osoby na úhradu svojich záväzkov voči Fondu podľa ustanovenia § 19a ods. 3 privatizačného zákona však nespôsobuje neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorou nadobúdateľ ako predávajúci získal od tretej osoby ako kupujúceho (pôvodne privatizovaného majetku) peňažné prostriedky, a ktorá bola uzatvorená s predchádzajúcim súhlasom Fondu podľa § 19a ods. 2 privatizačného zákona.

41.5. Aj pri logickom výklade odsekov 2 a 3 ustanovenia § 19a privatizačného zákona musí nadobúdateľ privatizovaného majetku najprv nadobudnúť prostriedky na základe platnej zmluvy uzatvorenej podľa odseku 2 so súhlasom Fondu a až následne si môže tento nadobúdateľ splniť svoju povinnosť podľa odseku 3. Ak nadobúdateľ privatizovaného majetku poruší svoju povinnosť podľa odseku 3, sú neplatné tie právne úkony, pri ktorých nakladal so získanými prostriedkami iným spôsobom ako na úhradu svojich záväzkov voči Fondu. Porušenie povinnosti nadobúdateľa podľa odseku 3 však nemôže pôsobiť spätne a založiť absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy s treťou osobou, pri uzatvorení ktorej boli splnené všetky zákonné podmienky, vrátane podmienky podľa § 19a ods. 2 privatizačného zákona.

42. Pri správnej interpretácii ustanovenia § 19a privatizačného zákona v okolnostiach rozhodovaného sporu platí, že by bola nanajvýš neplatná dohoda o vzájomnom započítaní pohľadávok z 21. februára 2001 (resp. ďalšie právne úkony, pri ktorých úpadca nakladal s peňažnými prostriedkami získaných od žalobcov na základe kúpnej zmluvy z 12. októbra 2000 v znení jej dodatku z 21. novembra 2000), pre jej rozpor so zákonom (s ustanovením § 19a ods. 3 privatizačného zákona).

42.1. Neplatnosť právneho úkonu podľa ustanovenia § 19a ods. 3 v spojení s § 19a ods. 4 privatizačného zákona však nedopadá na kúpnu zmluvu z 12. októbra 2000 v znení jej dodatku z 21. novembra 2000 uzatvorenú medzi úpadcom ako predávajúcim a žalobcami ako kupujúcimi, ktorá bola uzatvorená s predchádzajúcim súhlasom Fondu podľa ustanovenia § 19a ods. 2 privatizačného zákona, a na základe ktorej mal úpadca získať peňažné prostriedky predpokladané ustanovením § 19a ods. 3. Pritom je nepodstatné, akým spôsobom bola dohodnutá splatnosť kúpnej ceny v kúpnej zmluve. Pre platnosť kúpnej zmluvy bolo (okrem získania predchádzajúceho súhlasu Fondu podľa § 19a ods. 2 privatizačného zákona) povinnosťou zmluvných strán dohodnúť sa na podstatných náležitostiach zmluvy (t. j. na predmete kúpy a kúpnej cene) a dodržať zákonom predpísanú písomnú formu zmluvy.

42.2. Zmluvné dojednanie o úhrade, resp. splatnosti kúpnej ceny (aj keby bolo neplatné s poukazom na prípadnú neplatnosť dohody o započítaní) však nespôsobuje neplatnosť samotnej kúpnej zmluvy obsahujúcej podstatné náležitosti, ktorými sú predmet kúpy a kúpna cena (v rozhodovanej veci aj predchádzajúci súhlas Fondu podľa ustanovenia § 19a ods. 2 privatizačného zákona). V tejto súvislosti poukazuje vo veci rozhodujúci dovolací senát najvyššieho súdu na aktuálny rozsudok odvolacieho senátu najvyššieho súdu z 1. októbra 2020, sp. zn. 5Obo/7/2019, v ktorom senát obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu 5 O dospel k záveru, že

„Kúpna zmluva medzi podnikateľmi, týkajúca sa nehnuteľností, sa posudzuje podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, konkrétne o kúpnej zmluve (§ 588 a nasl). Podľa ustanovenia § 588 ods. 1 Občianskeho zákonníka, z kúpnej zmluvy vznikne predávajúcemu povinnosť predmet kúpy kupujúcemu odovzdať a kupujúcemu povinnosť predmet kúpy prevziať a zaplatiť zaň predávajúcemu dohodnutú cenu. Kúpna zmluva je najbežnejším odvodeným spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva. Ide o dvojstranný právny úkon pozostávajúci z návrhu (oferty) a prijatia návrhu (akceptácie), spočívajúci vo vzájomných a obsahovo zhodných prejavoch vôle dvoch strán, na základe ktorých predávajúcemu vznikne povinnosť predmet kúpy kupujúcemu odovzdať a kupujúcemu povinnosť predmet kúpy prevziať a zaplatiť zaň predávajúcemu dohodnutú cenu. Kúpna zmluva vzniká, keď sa zmluvné strany zhodli (dosiahli konsenzus) o predmete kúpy a kúpnej cene, pokiaľ zákon alebo dohoda zmluvných strán nevyžaduje ďalšie náležitosti. Esenciálnymi, pre platné uzavretie zmluvy podstatnými náležitosťami, teda sú určenie zmluvných strán, určenie predmetu kúpy a dohoda o kúpnej cene. K predmetu kúpy sa viaže záväzok predávajúceho predmet kúpy kupujúcemu odovzdať a záväzok kupujúceho predmet kúpy prevziať a k dohode o kúpnej cene sa viaže záväzok kupujúceho zaplatiť predávajúcemu dohodnutú cenu. Uvedené náležitosti, ktoré sú z hľadiska kogentnej zákonnej úpravy v ustanovení § 588 ods. 1

Občianskeho zákonníka podstatné pre vznik kúpnej zmluvy, boli vo všetkých troch kúpnych zmluvách splnené. Žalovaným namietané zmluvné ustanovenie o spôsobe zaplata (tu započítaním) platne dohodnutej kúpnej ceny tvorí len vedľajšie dojednanie, ktoré samotné neplatnosť kúpnej zmluvy nespôsobuje“ (bod 37. odôvodnenia rozsudku).

„To, či fakticky k zaplata kúpnej ceny zo strany kupujúceho následne došlo v zmluve dojednaným, či iným spôsobom, nemá z hľadiska právnej úpravy (§ 588 a nasl.) vplyv na platnosť kúpnej zmluvy. Ani prípadné dodatočné zistenie o nenaplnení dohody o úhrade kúpnej ceny kompenzáciou (napr. pre spornosť vzájomných pohľadávok a pod.) ako vedľajšieho dojednanie, nespôsobuje neplatnosť uzavretia kúpnej zmluvy a prevodu vlastníctva k nehnuteľnosti. Keďže došlo k riadnej a platnej dohode o kúpnej cene, zo strany predávajúceho mohlo dôjsť k jej vymáhaniu, bez ohľadu na sporné dojednanie o spôsobe jej zaplata“ (bod 39. odôvodnenia rozsudku). Predmetné závery sú podľa názoru dovolacieho súdu plne aplikovateľné aj na rozhodovaný spor a na rozhodnutie o dovolaniach žalobcov 1/ a 2/, resp. žalobcov 3/ a 4/.

43. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že

I. Platnosť zmluvy o prevode privatizovaného majetku je podmienená existenciou predchádzajúceho súhlasu Fondu podľa ustanovenia § 19a ods. 2 privatizačného zákona.

II. Ustanovenie § 19a ods. 3 privatizačného zákona nepredstavuje kumulatívnu zákonnú podmienku, ktorej splnenie je nevyhnutné pre platnosť prevodnej zmluvy podľa odseku 2. V ustanovení § 19a ods. 3 privatizačného zákona je upravená osobitná zákonná povinnosť nadobúdateľa privatizovaného majetku, ktorej nedodržanie zakladá podľa ustanovenia § 19a ods. 3 v spojení s ods. 4 privatizačného zákona absolútnu neplatnosť tých právnych úkonov, pri ktorých nadobúdateľ nakladal s finančnými prostriedkami - pôvodne získanými zmluvou o prevode privatizovaného majetku uzavretou s predchádzajúcim súhlasom Fondu podľa § 19a ods. 2 privatizačného zákona - iným spôsobom ako na úhradu svojich záväzkov voči Fondu.

III. Porušenie povinnosti nadobúdateľa privatizovaného majetku použiť získané finančné prostriedky od tretej osoby na úhradu svojich záväzkov voči Fondu podľa ustanovenia § 19a ods. 3 privatizačného zákona nespôsobuje neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorou nadobúdateľ ako predávajúci získal od tretej osoby ako kupujúceho (pôvodne privatizovaného majetku) peňažné prostriedky, a ktorá bola uzatvorená s predchádzajúcim súhlasom Fondu podľa § 19a ods. 2 privatizačného zákona.

44. Vzhľadom na vyššie vyslovené právne závery dovolací súd konštatuje, že dovolatelia opodstatnene vytýkali odvolaciemu súdu, že dospel k nesprávnemu právnemu záveru o neplatnosti kúpnej zmluvy z 12. októbra 2000, v znení jej dodatku z 21. novembra 2000, ktorý predstavoval dôvod pre zamietnutie žaloby o vylúčenie veci z konkurznej podstaty. Dovolania žalobcov 1/ a 2/ a žalobcov 3/ a 4/ preto vyhodnotil dovolací súd ako dôvodné.

44.1. Porušenie povinnosti prednostne uhradiť záväzky voči Fondu zo získaných finančných prostriedkov úpadcom odvolací súd nesprávne vyhodnotil ako dôvod neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorou úpadca predmetné prostriedky získal z dôvodu nesprávnej aplikácie ustanovenia § 19a ods. 3 privatizačného zákona na (skôr uzavretú) kúpnu zmluvu, keďže kúpna zmluva ako celok nepredstavuje právny úkon, ktorým úpadca nakladal so získanými finančnými prostriedkami v rozpore s povinnosťou vyplývajúcou mu z ustanovenia § 19a ods. 3 privatizačného zákona, alebo nasledujúci právny úkon. Naopak na kúpnu zmluvu ako skôr uzatvorený právny úkon ustanovenie § 19a ods. 3 (ani v spojení s odsekom 4 predmetného ustanovenia) nedopadá. Rovnako tak neplatnosť (celej) kúpnej zmluvy nemôže spôsobovať dohoda o úhrade kúpnej ceny predstavujúca len vedľajšie zmluvné dojednanie (v podrobnostiach vid' aj rozsudok najvyššieho súdu z 1. októbra 2020, sp. zn. 5Obo/7/2019 citovaný v bode 42.2. odôvodnenia vyššie).

44.2. Neplatnosť spornej kúpnej zmluvy ako celku by pri aplikácii ustanovenia § 19a privatizačného zákona spôsobovala len absencia predchádzajúceho súhlasu Fondu, avšak v rozhodovanom spore bola podmienka podľa § 19a ods. 2 privatizačného zákona - t. j. existencia predchádzajúceho súhlasu Fondu s prevodom privatizovaného majetku - splnená.

45. Pre potreby ďalšieho konania však považuje dovolací súd za nevyhnutné sa aspoň v stručnosti vyjadriť k druhej právnej otázke sformulovanej žalobcami 3/ a 4/ týkajúcej predaja exekúciou zaťažených

nehnuteľností priamym predajom v rozpore s jednotlivými ustanoveniami Exekučného poriadku, v rámci ktorej vytýkali odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, konkrétne od judikátu č. R 47/2009.

46. Pokiaľ ide o samotný meritórny dovolací prieskum, dovolací súd je limitovaný rozsahom odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, ktorý svoju argumentáciu založil výlučne na odkaze na ustanovenie § 47 ods. 1 písm. b/ Exekučného poriadku v spojení s citáciou ustanovenia § 136 Exekučného poriadku (v bode 56. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu).

46.1. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje, že otázkou výkladu ustanovenia § 47 ods. 1 písm. b/ Exekučného poriadku v spojení s úkonmi povinného v exekučnom konaní sa zaoberal najvyšší súd už v rozsudku z 25. novembra 2008, sp. zn. 4Cdo/107/2007 (publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2009 pod R 47/2009), v ktorom dospel k nasledovnému záveru:

„Sankciou za porušenie zákazu nakladať s majetkom podliehajúcim exekúcii povinným, uloženého mu súdnym exekútorom v upovedomení o začatí exekúcie v zmysle § 47 ods. 1 písm. b/ Exekučného poriadku, je odporovateľnosť právneho úkonu podľa § 42a a § 42b Občianskeho zákonníka. Právny záver odvolacieho súdu rešpektuje účel a zmysel § 47 ods. 1 písm. b/ Exekučného poriadku ako aj účel celého exekučného konania s prihliadnutím na jeho jednotlivé štádiá. Podľa názoru dovolacieho súdu je týmto účelom a zmyslom v štádiu exekučného konania, keď bolo súdnym exekútorom vydané len všeobecné upovedomenie o začatí exekúcie (teda nie aj upovedomenie o spôsobe jej vykonania, ktoré s upovedomením o začatí exekúcie môže ale aj nemusí byť spojené), len upozorniť povinného na povinnosť nerobiť úkony, ktoré by viedli k zmenšeniu či k úplnému zbaveniu majetku a tým k sťaženiu alebo dokonca k znemožneniu uspokojenia oprávneného. Ide o rovnakú povinnosť, ktorá inak pre povinného ako dlžníka vyplýva aj z ustanovení § 42a a § 42b Občianskeho zákonníka (povinnosť nerobiť právne úkony ukracujúce uspokojenie pohľadávky veriteľa). Pretože s porušením povinnosti vyplývajúcej z týchto ustanovení Občianskeho zákonníka spája zákon výslovne sankciu odporovateľnosti právnych úkonov (nie ich neplatnosti), treba rovnakú sankciu spájať aj porušením všeobecného zákazu nakladať s majetkom, uloženého povinnému súdnym exekútorom v upovedomení o začatí exekúcie v zmysle § 47 ods. 1 písm. b/ Exekučného poriadku. Takýto výklad je súladný aj s ustanovením § 47 ods. 1 písm. a/ Exekučného poriadku, v zmysle ktorého exekútor v upovedomení o začatí exekúcie zároveň vyzve povinného, aby uspokojil pohľadávku oprávneného. Ak by totiž s porušením všeobecného zákazu nakladať s majetkom mali byť spájané následky absolútnej neplatnosti právnych úkonov, potom by povinný nemohol robiť ani také úkony, ktoré by smerovali k uspokojeniu pohľadávky oprávneného, čo by odporovalo samotnému zmyslu exekučného konania. Naopak výklad spájajúci s porušením uvedeného zákazu následky odporovateľnosti právnych úkonov umožňuje povinnému, bez rizika takéhoto následku, robiť právne úkony nakladania s majetkom smerujúce k uspokojeniu oprávneného. Okrem toho zohľadňuje aj práva tretích osôb tým, že chráni ich dobromyseľnosť pri nadobudnutí majetku od povinného (jednou z podmienok odporovateľnosti je totiž, že tretej osobe, ak nešlo o výnimky, musel byť známy úmysel dlžníka ukrať svojho veriteľa). Rešpektuje tak jeden zo základných princípov právneho štátu, a to princíp právnej istoty a v rámci neho zásadu ochrany dobromyseľne nadobudnutých práv.“

46.2. V napadnutom rozsudku odvolací súd pri formulovaní svojich záverov neskonšatoval, že by mal úpadca ako povinný porušiť zákaz vyplývajúci z upovedomenia o spôsobe vykonania exekúcie konkrétnym spôsobom, preto nie je možné vychádzať zo záverov z judikátu č. R 44/2004, na ktorý poukazoval vo svojom vyjadrení k dovolaniam žalovaný. Vzhľadom na uvedené sú plne aktuálne závery vyplývajúce z judikátu č. R 47/2009, a to, že ak by úpadca pri uzatváraní kúpnej zmluvy aj porušil zákaz vyplývajúci mu z upovedomenia o začatí exekúcie, takéto konanie by mohlo zakladať nanajvyššiu neúčinnosť kúpnej zmluvy - ak by sa jej v zákonom stanovenej lehote domáhala oprávnená osoba - a nie jej neplatnosť. Okrem toho považuje dovolací súd za nevyhnutné upriamiť pozornosť na tú skutočnosť, že na rozdiel od prípadov, o ktoré sa jednalo v judikátoch č. R 44/2004, resp. R 47/2009, v posudzovanej veci úpadca ako povinný v exekučnom konaní neuzatváral zmluvu o prevode nehnuteľností podliehajúcich exekúcii bez vedomia súdneho exekútora, ale sporná kúpna zmluva bola uzatvorená v súčinnosti so súdnou exekútkou. Pokiaľ ide o údajnú nemožnosť priameho predaja nehnuteľností podliehajúcich exekúcii, dovolací súd uvádza, že aj keby Exekučný poriadok takýto

spôsob predaja nehnuteľností v exekúcii neumožňoval, nemožno považovať kúpnu zmluvu za neplatný právny úkon, keďže vždy je potrebné uprednostniť výklad smerujúci v prospech platnosti právneho úkonu a nie v prospech jeho neplatnosti (k tomu vid' aj nález ústavného súdu z 1. apríla 2015, sp. zn. I. ÚS 640/2014). V súkromnom práve sa aplikuje zásada pacta sunt servanda - a to i v prípadoch, kedy je to pre niektorú zmluvnú stranu nevýhodné. Zmluvná strana si musí byť vedomá svojej zodpovednosti v zmluvných vzťahoch a nemôže zmluvy uzatvárať a následne namietat' ich neplatnosť podľa svojej vlastnej vôle. Ustanovenia o neplatnosti právnych úkonov pre rozpor so zákonom je nutné vykladať reštriktívne a nie extenzívne (k tomu v podrobnostiach vid' nález Ústavného súdu Českej republiky z 28. februára 2013, sp. zn. III. ÚS 3900/2012 a rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 26. septembra 2012, sp. zn. 30Cdo/2373/2012).

46.3. Pokiaľ' súdna exekútorka pri vykonávaní exekúcie pochybila a predala vec (resp. odsúhlasila jej predaj) spôsobom, ktorý zákon neupravoval, nemôže táto skutočnosť založiť neplatnosť samotnej kúpnej zmluvy. Nečinnosť (prípadne) dotknutého subjektu nesprávnym postupom súdnej exekútorke v exekučnom konaní (napríklad neuplatnením si nároku na náhradu škodu) nemožno následne nahrádzať v sporovom konaní tvrdením o neplatnosti právnych úkonov, na ktorých sa súdna exekútorka (svojim nesprávnym postupom) podieľala. Nie každé porušenie zákona pritom spôsobuje neplatnosť právneho úkonu, pričom v rozpore s Exekučným poriadkom mohol byť postup súdnej exekútorke pri vykonávaní exekúcie, nie však kúpna zmluva ako dvojstranný právny úkon uzatvorený medzi úpadcom a žalobcami.

47. Vzhľadom k tomu, že dovolatelia dôvodne namietali nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom vo vyriešení právnej otázky kľúčovej pre rozhodnutie v spore (vid' body 43. a 44. vyššie), najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 450 C. s. p.).

48. V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 C. s. p.).

49. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd znova aj o trovách pôvodného konania (prvoinštančného aj odvolacieho konania), ako aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

50. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 5 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.